

Memes og identitet

En tematisk analyse av memes for identitetsuttrykk

Aisha Chaudhry

Kommunikasjon, design og læring

45 studiepoeng

Institutt for pedagogikk

Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Våren 2021

SAMMENDRAG

MASTER I PEDAGOGIKK – MASTEROPPGAVE

Tittel	Memes og identitet – En tematisk analyse av memes for identitetsuttrykk
Av	Aisha Chaudhry
Emnekode	PED4591
Semester	Våren 2021

Stikkord	Memes, emneknagger, identitet, identitetsuttrykk, formidling, kommunikasjonspotensiale, sosiale medier, tematisk analyse
<p>Memes er et velkjent fenomen på internett og sosiale medier som den siste tiden har karakterisert ungdommens kommunikasjonskanaler.</p> <p>Denne oppgaven vil undersøke hvilket potensial for identitetsformidling og kommunikasjon som finnes i denne praksisen. Dette vil gjøres gjennom tematisk analyse som skal identifisere temaer og trender i memes sendt inn til nye stemmer prosjektet, og bruke resultatet til å idetifisere eventuelle identitesuttrykk</p>	

Forord

Jeg vil først rette en stor takk til Palmyre Pirroux som har gjort en formidabel jobb som veileder, og som har vært en støttespiller gjennom dette arbeidet. Du sa tidlig i arbeidet en gang at jeg måtte «read and write with intent», og så enkle ord som de er så har de hengt på en Post-It over pulsten min som en konstant påminnelse.

Tusen takk til Emily Oswald, Line Esborg og deltagerne i Nye Stemmer-prosjektet. Det har vært en fryd å jobbe med den dataen jeg fikk tilgang til. Utradisjonelt som det var vært så har det har fått meg til å le de dagene arbeidet var på det tyngste og det er jeg takknemlig for.

En stor takk til alle venner og familiemedlemmer som har tatt seg tiden til å korrekturlese, sjekke hvordan det går, eller bare sendt en hyggelig melding. Deres støtte har betydd så mye.

Studietiden har fått en vemodig avslutning i koronatiden, men til tross for dette er jeg stolt av oppgaven jeg har produsert.

Jeg avslutter forordet passende nok med en meme og ønsker med det god lesing!

Hentet fra Instagram 23. april 2021.

Drammen, mai 2021

Aisha Chaudhry

Innholdsfortegnelse

1.0	Introduksjon	6
2.0	Teori	10
2.1	Identitet.....	10
2.2	Semiotikk og multimodalitet.....	12
3.0	Tidligere forskning	16
3.1	Memetikk.....	16
3.2	Emneknagger som metadata.....	18
3.3	Memes i en sosial, kulturell og politisk kontekst.....	22
4.0	Metode	25
4.1	Analytisk tilnærming.....	27
5.0	Analyse	30
5.1	Kategorisering av dataen.....	30
5.2	Forskningsspørsmål 1: Formidling av ulike temaer gjennom memes.....	33
5.2.1	Religion og etnisitet.....	33
5.2.2	Politikk.....	43
5.2.3	Skole og utdanning.....	46
5.2.4	Mental helse.....	50
5.3	Forskningsspørsmål 2: Identitetsuttrykk gjennom memes.....	54
5.3.1	Identitetsprofil Jane.....	54
5.3.2	Identitetsprofil Ellen.....	58
5.3.3	Identitetsprofil Suzy.....	66
6.0	Avslutning	71
6.1	Oppsummering.....	71
6.2	Refleksjoner.....	72
	Litteraturliste	74
	Vedlegg	76

Kapittel 1

1.0 Introduksjon

Med fremveksten av internett og sosiale medier har kommunikasjon og kontakt mellom mennesker endret seg. Mihailidis beskriver et digitalt landskap som blir stadig mer kaotisk og hvordan ungdommen har en unik navigeringssans og særdeles god digital kompetanse (Mihailidis, 2020). Denne navigeringssansen blir flittig brukt og jeg ønsker å se nærmere på anvendelsen av denne kompetansen i kommunikasjonssammenheng, nærmere bestemt vil jeg undersøke hvordan ungdom kommuniserer gjennom memes. Shifman bruker Richard Dawkins definisjon på memes fra 1976, hvor memes blir definert som små, overførbare enheter av kulturell signifikans (Shifman, 2013). Sammen med memes bruker man gjerne også «hashtags», eller emneknagger, både for å markere memen etter innhold og kontekst, men også som del av kodingsspråket. Dette er elementer som har et stort kommunikasjonspotensial, særlig blant ungdommen som er mest delaktige i denne praksisen.

Formålet med denne oppgaven er å undersøke og beskrive tendenser i hvordan ungdom kommuniser og formidler gjennom memes og emneknagger i den dataen jeg har tilgjengelig. Dette vil bli basert på ett forskningsfelt som har gjennomgått massive endringer og like mye kritikk. I nyere tid har media- og kommunikasjonsfeltet adoptert begrepet for å referere til viralt innhold på nettet, og utviklingen beskrives av Anastasia Denisova (2019) som «memes have grown from the inside jokes from the geek forum into the mainstream means of digital communication» (Denisova, 2019). Dette henger tett sammen med hvordan sosiale plattformer bygges opp av brukergenerert innhold, som for eksempel YouTube, TikTok, Instagram og Twitter.

«Mobile technologies and predictive algorithms, alongside platforms that prioritize sharing and expression over consumption, have created an ecosystem where people are always connected and continually open to new forms of expression through online communication tools,» (Mihailidis, 2020). Dette sitatet ligger til grunn for hvordan sosiale medier prioriterer deling og uttrykk, og hvordan dette er med på å bygge opp en kultur hvor man alltid er pålogget og tilgjengelig. Deling av memes er likevel en unik måte å kommunisere på, Aguilar et al beskriver «retweeting» og «liking» som kommunikasjonsmønstre som oppfordrer brukere til å bekrefte og dele de memetiske bildene som man mener reflekterer egne meninger (Aguilar, Campbell, Stanley, & Taylor, 2017). Dette er en måte for det enkelte individet å se og bli sett på, som er selve basisen for å være sosial (McCosker & Gerrard, 2020). Ikke bare blir de sett gjennom å

dele memes og dermed, men ved å uttrykke egne meninger og følelser som Aguilera et al trekker frem, gir man også uttrykk for egen identitet.

Sitatene fra Denisova og Mihailidis understreker hvordan memes er et verktøy for kommunikasjon. For mange handler memes utelukkende om humor og underholdning, men som Ask og Abidin (2018) skriver så har memes en sterk tilknytning til humor, og blir tidvis forvekslet med internetthumor, men humor er ikke en nødvendig egenskap ved memes, (Ask & Abidin, 2018). Memes (og emneknagger) har potensiale til å skape fellesskap blant individer og bevissthet om ulike samfunnsproblemer (Zappavigna, 2015). Dette er et fenomen jeg vil gå nærmere inn på i denne oppgaven.

Som del av *Cultural Heritage Mediascape*-prosjektet ved IPED, ble det opprettet en egen studie i samarbeid med Norsk Folkemинnesamling i et forsøk på å engasjere norsk ungdom til å delta i norsk kulturarv. Denne studien ble kalt *Nye Stemmer i Arkivet*, ledet av PhD student Emily Oswald i samarbeid med førsteamanuensis Line Esborg fra Norsk Folkemинnesamling. Ungdommen ble rekruttert fra ulike bydeler i Oslo. Disse fikk i oppgave å blant annet «kurere» og deler memes i en lukket Facebook-gruppe som Oswald og Esborg administrerte. Resultatet var ca. 850 memes, ca. 2000 emneknagger, hvorav 120 av disse memene hadde en tilhørende tekst som kontekstualiserte memene, denne dataen sendt inn i løpet av høsten 2017 av 7 deltagere som jeg har anonymisert for denne oppgaven.

Med denne dataen ønsker jeg å redegjøre for memes som et verktøy for kommunikasjon og formidling. Problemstillingen for denne oppgaven vil derfor være «hvordan kan identitet formidles ved å bruke memes og emneknagger som uttrykksform?» Denne problemstillingen er bred, og vil derfor spisses inn med følgende forskningsspørsmål som skal besvares ved tematisk analyse:

1. «Hvordan kan ulike temaer komme til uttrykk i ungdommens bruk av memes og emneknagger?»
2. «Hvordan kan ungdom formidle deler av sin identitet gjennom memes og emneknagger»

Det er viktig å merke seg formuleringen av disse spørsmålene. Problemstillingen er som sagt bred med hensikt å kunne dekke flere områder. Selve bunnlinjen for denne oppgaven er formidling gjennom memes, og basert på datakorpuset fra *Nye Stemmer* vil jeg besvare forskningsspørsmålene. Det første spørsmålet utforskes ved tematisk analyse ved å lete etter mønstre i dataen for å undersøke hva deltagerne formidler gjennom bruk av memes. Det vil si

å finne gjennomgående temaer i datakorpuset og sette det i lys av relevant forskningslitteratur. Temaene som blir identifisert i del en av oppgaven vil legge grunnlaget for å besvare andre del, som er spørsmålet om identitetsuttrykk. Slik formuleringen står, legger jeg til rette for at deltagerne ikke vil kunne dele sin fulle identitet via memes, men at deler av den personen de er formidler til andre personlig også kan formidles over nett gjennom memes. Jeg vil basert på data, og kategoriseringen derav, etablere identitetsprofiler som vil bli brukt for å identifisere og utdype ulike identitetsuttrykk.

Identitet er dermed sentralt i denne oppgaven. McCosker & Gerrard skrev at basisen for å være sosiale er å se og bli sett (McCosker & Gerrard, 2020). Jeg vil argumentere for at man kan bli sitt og anerkjent etter McCosker & Gerrards egne prinsipper ved å dele memes som man kan relatere seg til. Dermed kan man også gi uttrykk for sin identitet på sosiale medier. En viktig del av identiteten blir reflektert på hva man er opptatt av og hvilke interesser man har basert på de sosiale rollene man har i hverdagen (Fludernik, 2007). Dette kan også ha betydning for en eventuell kollektiv identitet. Kollektiv identitet er noe som flere av forfatterne brukt i denne oppgaven trekker frem. Ask og Abidin (2018) skriver om fellesskap rundt studentlivet, Aguilar et al (2016) om et religiøst kollektiv, Yang (2016) om oppslutning til sosiopolitiske bevegelser. Disse eksemplene legger frem memes og emneknagger som verktøy for å bygge fellesskap og en kollektiv identitet, ofte blant minoritetsstemmer.

Oppgavens struktur tar utgangspunkt i å først introdusere sentrale ideer og teorier, som identitet og semiotikk. Dette er etablerte teorier som er nødvendige for en grundig forståelse for resten av oppgaven. Jeg vil også gå inn på hvilken betydning memes har hatt i sosial, kulturell og politisk kontekst, før kapittelet om tidligere forskning vil se nærmere på fenomenet om memes, og emneknagger som metadata. Metodekapittelet vil redegjøre for anvendelsen av tematisk analyse, før jeg i analysen vil forsøke å svare de forskningsspørsmålene jeg har satt meg. Dette gjør jeg ved å dele analysekapittelet i to; første del vil handle om gjennomgående temaer i lys av tidligere forskning mens andre del av kapittelet bruker identitetsprofiler og tidligere funn om temaer for å kunne svare på andre forskningsspørsmålet om identitetsuttrykk i memes. Til sist jeg vil jeg reflektere over funn.

Det er viktig å kunne forklare de avgrensningene jeg har gjort for oppgaven. Med tanke på den analysen som ble foretatt, er det vesentlig å kunne avgrense hvilke temaer som ble fokuset for oppgaven. I et datasett med 813 memes med tilfeldige temaer ble det etablert fem temaer som vil være av interesse for oppgaven. Disse er (1) referanser til seg selv, (2) politikk, (3) religion

og etnisitet, (4) skole og utdanning, og (5) mental helse. Basert på en overordnet oversikt over emneknagger brukt er dette temaer som opptar ungdom, eller som er hensiktsmessige å snakke om med tanke på identitetsformidling. For å identifisere disse temaene har jeg kodet emneknagger deltagerne har brukt til disse ulike temaene. Ved å fokusere på disse spesifikke temaene, kan jeg besvare de tidligere nevnte spørsmålene på en hensiktsmessig og forsvarlig måte.

Kapittel 2

2.0 Teori

Jeg skal i dette kapitlet redegjøre for noen av de underliggende trekkene i oppgaven, og teorier som medfølger. Begrepsavklaringer, grunnleggende teorier og annet vil få sin plass her. Jeg vil først redegjøre for identitet, og hvilke kobling som eksisterer mellom de temaene som engasjerer og den identiteten man formidler fremfor andre. Videre vil jeg undersøke memes i en semiotisk kontekst og se på hvordan memes eksisterer i multimodale praksisdomener. Disse gjennomgående trekkene vil være bakteppet for å kunne gi en god besvarelse på problemstillingen og de ulike forskningsspørsmålene. Jeg vil gjennom hele oppgaven hele tiden vende tilbake til og referere til de teoriene som blir redegjort for i dette kapitlet, og mener at dette er grunnleggende for en god forståelse av resten av oppgaven.

2.1 Identitet

Problemstillingen handler om hvordan identitet kan komme til uttrykk i memes. Det er derfor hensiktsmessig å kunne redegjøre for hva identitet er. For dette arbeidet har jeg tatt i bruk Monika Fludernik sitt kapittel i «The Cambridge Companion to Narrative», kalte *Identity/Alterity*, hvor hun snakker om identitets rolle i narrativer. Jeg kommer også til å supplere med Dorothy Holland, som skriver belysende om hvordan identitet blir til i sin bok «Identity and Agency in Cultural Worlds». Hovedpoenget for dette delkapitlet handler om hvordan identitet blir til, og ulike uttrykksformer for identitet.

Teksten til Fludernik settes i sammenheng med andre kapitler som handler om narrativ i tekster. I det hun kaller et «naturlige» narrativ forteller personen selv hvem de er, og vil at andre skal anerkjenne denne personligheten de fremviser. Slik kan narrativer konstruere jeg-et som en individuell og funksjonell rolle, (Fludernik, 2007). Videre skriver hun om flytende selv-presentasjon, dette handler om at narrativet om fortelleren ikke kan eksistere utenfor en samtalekontekst nettopp fordi de blir til i interaksjon med andre. Tanken er å hele tiden opprettholde og vedlikeholde dette narrativet man bygger om seg selv. Det er dette hun kaller narrativ identitet, det vil si den identiteten man formidler til andre om seg selv. Det er en performativ identitet som vi skaper innad i de sosiale rollene vi inntar, som for eksempel foreldre, søsken, skoleelev, idrettsutøver samfunnsdebattant, osv. Vi bruker disse rollene for å identifisere oss selv, for vår egen og andres hensikt. Dette er begrunnelsen hun bruker når hun skriver at man burde bruke identitet i flertallsform for å kunne omfavne og anerkjenne mangfoldet av roller vi inntar og deres respektive kontekstuelle relevans. Ingen av rollene lar

oss etablere én definitiv identitet, men identiteter blir heller skapt i samspill med andre i ulike sosiale kontekster, (Fludernik, 2007).

Et annet viktig konsept hun beskriver er «self-narration», eller selvfortelling. Vi forteller ikke bare andre om oss selv og våre nylige erfaringer, men vi forteller også oss selv hvem vi er. Holland også beskriver det slik: «people tell others who they are, but even more important, they tell themselves and then try and act as though they are who they say they are» (Holland, 1998). Identiteten vår bygger hele tiden på disse selvfortellingene, ofte er selvfortellingene fortalt på en måte som fremstiller fortelleren i et bedre lys, noe Fludernik påpeker ved flere anledninger. Hun mener identitet er akkumulasjonen av performativ narrativ som vi skaper i samspill med andre, og mellom de rollene og kontekstene vi inntar.

Mye av det Fludernik beskriver kan vi også finne i Hollands bok. I det første kapittelet definerer Holland identitet som den selvforståelsen man har av seg selv pluss en eventuell sterk emosjonell resonans man har med deler eller hele selvforståelsen, (Holland, 1998). Forståelsen av seg selv er «for» en selv, altså man «objektifiserer» seg selv, særlig de delene som man har en sterk tilknytning til. Grundigere forklart skriver hun at en persons selvbevissthet og selvrefleksjon som utvikles i løpet av livet er med på å utvikle en sosial historie om denne personen. Det er disse egenskapene som hjelper en med å kategorisere og objektifisere deler av identiteten. Holland kaller det «objectifications», Fludernik kaller det sosiale roller, men konseptene og ideene bak er de samme. Videre skriver Holland om hvordan identitet er et konsept hvor man kan kombinere sin personlige og private verden med det kollektive rommet av kulturelle normer og sosiale relasjoner. Et viktig poeng hun trekker frem og som gir utslag for oppgaven er at identitet er nøkkelen for hva man bryr seg om, og hvordan man forholder seg til hva som foregår rundt en selv. En student vil bry seg om studentpolitikk og en mor vil bry seg om skolen barna går på, nettopp fordi disse tingene spiller inn på deres identitet som student og mor. Denne identiteten er med på å skape viktige baser fra hvor man skaper nye aktiviteter, nye verdener og nye måter å være på (Holland, 1998).

Som antropolog er Holland opptatt av å understreke forskjellen på hvordan identitet på blitt sett på i hennes bok, og hvordan identitet har blitt oppfattet i antropologi tidligere. Kulturelle studier ser som oftest på identitet som kulturelle identiteter, det vil si identitet som blir til i og formes i relasjon til store strukturelle trekk ved samfunnet man lever i, som for eksempel etnisitet, kjønn, rase, nasjonalitet, og seksuell orientering. Dette er faktorer som uten tvil spiller inn på identitet, men Holland bruker en bredere tilnærming. «We focus on the development of

identities and agency specific to practices and activities situated in historically contingent, socially enacted, culturally constructed “worlds”: recognized fields or frames of social life, such as romance, mental illness and its treatment, domestic relations, Alcoholics Anonymous, academia and local politics», (Holland, 1998). Dette er en tilnærming som også egner seg for denne oppgaven da jeg også ønsker å se på identitet i en sosialt vedtatt og kulturell konstruert verden, som i dette tilfellet vil være memes, og de temaene jeg vil se på. Videre skriver Holland om hvordan identifiseringen av personer i disse verdene ofte, om ikke alltid, er strukturelt markert. Det vil si man blir delt etter strukturelle trekk i samfunnet som kjønn, etnisitet, rase, osv. Dette er betraktelig mer flytende på nettet, men likevel ser vi en form for inndeling etter hva algoritmene mener vil engasjere de ulike brukerne mest (dette er også noe som blir drøftet av Sharma (2013)). Dette blir determinert av hva man har likt tidligere, delt videre og lagret. For konkrete eksempler i datasettet kan man se at en deltager deler flere politiske memes enn andre, mens en annen deltager sender inn mange memes om livet som øst-afrikansk. Dette drøftes ytterligere i analysen.

Opgaven handler om nevnt tidligere om uttrykk for identitet i memes, og jeg har nå redegjort for identitet og vist at det kan være et komplisert tema. Identitet er et tema som man kan snakke om i lys av mange forskjellige perspektiver og mange ulike fagfelt. Det er derfor vesentlig å kunne definere og innsnevre hva identitet vil ha å si for denne oppgaven tidlig. Datasettet viser mange ulike uttrykk for identitet, særlig ser man memes om de sosiale rollene deltagerne har i sine daglige liv. De definisjonene og tilnærmingene som har blitt presentert i dette delkapittelet ble valgt med den hensikt om å bidra til å belyse hvordan man kan gi uttrykk for hva som opptar deltagerne og dermed også deres identitet.

2.2 Semiotikk og multimodalitet

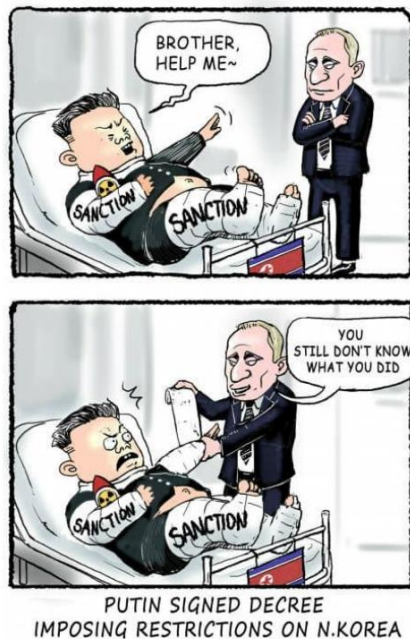
Internettmemes og emneknagger er et relativt nytt fenomen som kan studeres, tolkes og forstås på mange måter og på tvers av minst like mange fagfelt. Et sentralt spørsmål i denne oppgaven er «hva er en meme?» Dette er et noe komplisert spørsmål. For mange er det bare gjentakende bilder og tekst på internett, noen mener det må eksistere i et spesifikt format for å kunne regnes som memes (forfattere senere i teksten vil definere dette som makromemes), og for noen andre kan man regne alt som er humoristisk på nettet som en meme. Dette kapittelet kommer til å bruke et semiotisk perspektiv for å belyse dette, og argumentere for hvordan man kan tolke memes ut fra disse.

Semiotikk er et felt som tar for seg meningsgivende prosesser, tegn og bruk av disse tegnene. For å kunne svare på spørsmålet om hva en meme er, vil jeg blant annet bruke Per Linell sin bok om menneskelig meningsgiving for å belyse underliggende semiotiske teorier før jeg redegjør for med konkrete teorier. Et av disse teoriene som Linell selv ikke snakker så mye om, men som jeg mener er essensiell å inkludere for kvaliteten i oppgaven er teoriene som multimodal diskurs, skrevet om i boka «Multimodal Discourse» av Gunther Kress og Theo van Leeuwen (2001), mer om denne under. Semiotikk handler om hvordan man gir mening til tegn, og man kan med dette argumentere for at det har overførbarhetsverdi for hvordan memes kan tolkes.

For å kunne snakke om semiotikk i den konteksten denne oppgaven baserer seg på, er det vesentlig å snakke om kunnskap og sosiale representasjoner, slik Linell selv beskriver det. Kunnskap er sosialt generert, vedvart, forhandlet, forandret, bekreftet og sensurert, og sosialt distribuert (Linell, 2009). Kunnskap er avhengig av individer for dens opprinnelse, utvikling og vedlikehold for at den ikke skal forsvinne. Enkelt forklart er kunnskap sosialt, og trenger kontekst. Sosiale representasjoner er en teori som er tett knyttet opp mot denne typen sosial kunnskap. Linell skriver og definerer da bredt: «social representations are bodies of partly systematized domain-specific knowledge and assumptions (...), belief systems, attitudes and dispositions to act, ideas and ideologies, ways of thinking and talking about specific issues», og presiserer at et domene kan være hva som helst så lenge det er av sosial betydning (Linell, 2009). Sosiale representasjoner fokuserer på tenking i fellesskap som en sosiokulturell praksis. Denne praksisen involverer sosiokulturelle ressurser som først og fremst er språk og visuelle representasjoner (som for eksempel memes og emneknagger), men også sosial kunnskap brukt for å kunne forstå sosiale representasjoner.

Linell skrev: «bodies of partly systematized domain-specific knowledge and assumptions». Memes er uttrykk for kulturelle referanser som man deler over internett. For at dette skal fungere så godt som det gjør, forutsettes det at alle som deltar i denne sosiale praksisen har tilgang til og forstår denne domenespesifikke og sosiale kunnskapen, dette er tendenser som også Mihailidis (2020), Graeff (2014), Zappavigna (2015), og flere beskriver. I datasettet for denne oppgaven finnes det memes som refererer til sosiale hendelser, offentlige personer og debatter, og ulike sosiale problemstillinger. Uten å kjenne til kunnskapen om og konteksten rundt ulike domener har man ikke de verktøyene man trenger for å forstå memes og humoren bak dem, eller de eventuelle politiske kommentarene som de deler. Figur 1 fra datasettet viser en politisk tegneserie, man innser at det er noe humoristisk med en diktator bandasjert i

sanksjoner, men kan ikke fullt ut forstå humoren uten kunnskap hvorfor Putin blir portrettert, hvorfor Kim Jong-Un referer til han som «brother», eller hvilke sanksjoner som gjelder. Man vil kanskje ende opp som den nordkoreanske diktatoren som fremstilles som noe uvitende. Jeg vil derfor ta utgangspunkt i anerkjennelsen av at temaene og konteksten i og rundt memene er et domene slik Linell formulerer det, og memene og emneknaggene i seg selv er sosiale representasjoner av denne kunnskapen.

[#NK](#) [#brotherRussia](#) [#politics](#)

Figur 1: bidrag fra Ellen til Nye Stemmer, illustrerer en politisk ladet tegneserie.

Dette henger også sammen med det Kress og van Leeuwen skriver om meningsskapende praksiser, men før vi går nærmere inn på det er det naturlig å skrive mer om multimodalitet i seg selv og hvordan det kan settes i sammenheng med memes. Ordet multimodal handler om bruken av flere semiotiske modaliteter/tegnsystemer i en og samme tekst. Til kontrast har man begrepet monomodal, eksemplifisert med ren tekst. Multimodalitet har til hensikt å gi en bredere forståelse for teksten man leser, og kan anses som et semiotisk produkt. Kommunikasjon defineres som en prosess hvor et slikt semiotisk produkt er både produsert/artikulert og tolket/brukt, (Kress & Van Leeuwen, 2001). Man kan dermed argumentere for at memes er multimodale tekster i den forstand at de som oftest inkluderer både tekst, bilder og emneknagger, og blir produsert/artikulert og så tolket/brukt.

Kress og van Leeuwen redegjør for fire praksisdomener hvor mening blir skapt, disse er (1) diskurs, (2) design, (3) produksjon og (4) distribusjon, hvor resultatet er et semiotisk produkt (Kress & Van Leeuwen, 2001). Det er viktig å legge merke til at disse domenene ikke er

hierarkisk ordnet. Diskurs (1) er den sosialt konstruert kunnskapen man etablerer om virkeligheten. «Sosialt konstruert» vil si at kunnskapen er utviklet i en spesifikk sosial kontekst og som er passende for de sosiale aktørene i denne konteksten. Man har gjerne alternative diskurser tilgjengelig for de ulike sosiale kontekstene eller rollene man befinner seg i, slik som også Holland og Fludernik skrev. Man tilpasser seg etter den konteksten og den rollen man inntar på det aktuelle tidspunktet. Når man er del av en diskurs har man gjerne ideer om hva man ønsker å si og hvordan man kan uttrykke det. Design (2) går ut på å konseptualisere akkurat disse ideene om dette semiotiske produktet. Dette er ikke det samme som den faktisk materielle produksjonen av det semiotiske produktet, hvilken form produktet har på dette stadiet er ikke nødvendigvis den formen som når ut til offentligheten. Videre har man produksjon (3) hvor man artikulere den materielle formen av det semiotiske produktet, enten er det som en prototype eller er det det ferdige produktet. Det siste domene er distribusjon (4) og handler i utgangspunktet om den tekniske «re-kodingen» av semiotiske produkter.

For å tilstrekkelig sette memes i lys av Kress og Van Leeuwen sine teorier, må fokuset ligge på ett av domene forfatterne redegjør for, nemlig diskurs. På mange måter kan dette domenet sammenlignes med domenet Linell snakker om i lys av sosiale representasjoner. Han skrev domene-spesifikk kunnskap og antagelser er hva sosiale representasjoner består av, og at det er vesentlig med en god forståelse av disse kunnskapene. Videre er Kress og Van Leeuwen opptatt av at kunnskapen er utviklet i en spesifikk sosial kunnskap. Det vil si at fellesskap og sosiale roller kan ha en effekt på memes, særlig hvem memene resonnerer med og hvem som sprer de videre. Studentmemes er et eksempel på memes som lener seg på fellesskapet rundt det å være student, her er diskursen rundt studentliv viktig og sosial konstruert kunnskap er som oftest noe studenter har til felles på tvers av institusjoner, studier og demografier.

Kapittel 3

3.0 Tidligere forskning

Dette kapitlet vil spille en avgjørende rolle i forståelse av hvilket potensiale for formidling som finnes i memes. Jeg vil derfor ta et dypdykk i memetikk, et nokså kontroversielt forskningsfelt, og dette vil jeg gjøre ved å bruke Shifman (2013), og hennes mer historiske perspektiver. Kapitlet vil videre se nærmere på emneknagger og betydningen av dette før det hele bringes sammen i redegjørelsen om hvilken rolle memes kan spille i sosial, kulturell og politisk kontekst.

3.1 Memetikk

Teorien bak memes og bruken derav kan kobles til semiotikk og multimodalitet, men Shifman (2013) henter først frem historien bak memes. Richard Dawkins definerte i 1976 memes som små, overførbare enheter av kulturell signifikans, (Shifman, 2013). Selvet ordet meme stammer fra greske ordet mimema og betyr «noe som er etterlignet». Fra Dawkins og hans definisjon vokste det frem et lite kjent forskningsfelt man kalte memetikk som skulle undersøke etterligningen, spredning og utviklingen av memes. Det er viktig å påpeke at man på dette tidspunktet ikke snakket om internettmemes, men andre metoder for kulturell overføring. Problemet for dette forskningsfeltet handlet om at denne lille kulturelle overføring var abstrakt og kontroversiell, og derfor kritisert for å være tvetydig, for hva kunne man egentlig regne som en meme?

Memetikk i academia har altså vært tema for kontrovers, men det har ikke stoppet bruken av memes på internett, og fordi det finnes en så omfattende bruk av dette fenomenet er det nødvendig å redegjøre for hva som ligger i dette begrepet. Shifman referer til Knobel og Lankshear (2007) som skriver at memes på nettet brukes i hovedsak for å beskrive opptakten og spredningen av «a particular idea presented as a written text, image, language ‘move’, or some other unit of cultural ‘stuff’» (Shifman, 2013). Forfatteren skriver også at meme er et begrep som blir brukt for å beskrive spredningen av innholdsobjekter som vitser, rykter, videoer, eller nettsider fra en person til en annen over internettet (Shifman, 2013). I sin egen analyse definerer hun memes som «units of popular culture that are circulated, imitated, and transformed by individual Internet users, creating a shared cultural experience in the process» (Shifman, 2013). Denne definisjonen blir også tatt i bruk av Graeff (2014), som skriver om deltagerkultur i form av memes under politiske valg. Så selve begrepet har tilegnet som mange

meninger, og blir brukt bredt, men man ser også at det ikke er så klare grenser mellom de definisjonene Shifman har beskrevet.

Det er derfor nødvendig å kunne trekke ut de mest relevante attributtene ved memes i dagens digitale kultur. Shifman trekker frem tre attributter. Det første attributtet handler om at memes kan best forstås som kulturelle informasjon som flytter seg fra person til person, og til slutt skaleres opp til en anerkjent og sosialt delt praksis/fenomen. Memes operer på mikronivå, altså fra en person til en annen, men om de blir delt nok kan de ha en påvirkning på makronivå. De kan være med på å forandre tankegang og atferdsmønstre. Shifman skriver at dette attributtet er kompatibelt med hvordan kultur blir formet på nettet i dag. Sosiale medier, og andre nettsted, blir i stor grad betegnet som Web 2.0, som kjennetegnes med at det brukerne som generer innholdet. Ved å anvende brukernes interesse kan man etablere såkalte «express paths», veier memes kan ta for å nå flest mulig mennesker. (Shifman, 2013). På denne måten har man etablert en desentralisert, ikke-hierarkisk brukerbasert modell, det vil si en plattform hvor hvem som helst kan dele hva som helst, på godt og vondt. Det andre attributtet Shifman tilskriver memes handler om hvordan memes reproduseres, nemlig gjennom ulike midler for imitasjon. Spesielt trekker man frem etterligning, da etterligner man ofte noen eller noe annet man har sett på nettet, og remixing, noe som er gjort lettere nå med Web 2.0. Det er nå enkelt å laste ned innhold fra nettet, redigere det og distribuere det på nytt. Spesielt populære memes ender opp med utallige versjoner, tilpasset til ulike brukergrupper. Det tredje og siste attributtet som trekkes frem er memes spredning gjennom konkurranse og seleksjon. Memetik som forskningsfelt har vist tendenser til å bruke analogier fra biologi for å beskrive spredning av meme, og vi kan se gjenspeiling av dette i det tredje attributtet. Spredningen av en meme, og dermed også dens sjans for overlevelse på internett, avhenger av dens evne til å tilpasse seg de sosioøkonomiske miljøene, og derav også de ulike brukergruppene, den sprer seg til, (Shifman, 2013). Dette kan sammenlignes med darwin og hans teorier rundt «survival of the fittest».

Hvor vellykket en meme er handler altså om i hvor stor grad den kan spres på nett, man snakker ofte om «virale memes». Spredningen av memes og oppnåelsen av viral status avhenger av at enkeltindivider deler memene videre, her kan man trekke inn de tidligere nevnte biologiske analogiene. Fra et epidemiologisk perspektiv, har mange tidligere ment at memes sprer seg på samme måte bakterier gjennom det kulturelle tilsvar på nys. Problemet med dette perspektivet er at det passiviserer mennesker som faktisk sprer memes. «(...) conceptualizing people as helpless and passive creatures, susceptible to the domination of meaningless media “snacks”

that infect the minds”, (Shifman, 2013). Dette er en ganske bastant måte å ordlegge seg på, men poenget står. Fra epidemiologi til genetikk, en annen godt brukt metafor bruker evolusjonær genetikk som modell, men ved å redusere kultur til å passe i biologiske modeller ender man med å simplifisere kompleks menneskelig atferd. Shifman konkluderer med at det ikke er nødvendig å se til biologien for å kunne analysere hvordan memes spres, men at man kan se på det fra et sosiokulturelt perspektiv. Dette håper jeg er et perspektiv som reflekteres i oppgaven.

3.2 Emneknagger som metadata

Bruken av emneknagger startet på mikrobloggplattformen Twitter, og har senere spredt seg til flere andre plattformer. Det er først og fremst viktig å kunne redegjøre for, og drøfte det jeg anser som bunnlinjen for datasettet, nemlig emneknagger nettopp fordi det de markerer memes og kan gi en indikasjon om innholdet. Teorien bak emneknagger spenner vidt, og hvordan de operer på sosiale medier spiller en stor rolle i hvordan memes kan forstås. På mange måter er emneknagger verktøy for informasjonshåndtering, men det har nå tilegnet seg flere funksjoner. På disse aktuelle plattformene kan man trykke seg inn på en overordnet emneknagg som fører en til alle innlegg med den relevante knaggen, slik at man kan fort få en ganske bred oversikt over det temaet det gjelder, dette er argumentasjonen Zappavigna har lagt frem for bruken av begrepet «searchable talk», søkbar prat (Zappavigna, 2015).

Ved å tilegne innlegg på sosiale medier emneknagger har man ikke bare gjort det søkbart og enkelt å finne, man har også lagt ved en form for metadata. Både Zappavigna (2015) og Yang (2016) skriver om hvordan emneknagger er tettere knyttet til sosiale relasjoner i dag enn det har vært tidligere. Det er ikke lenger bare et semiotisk informasjonsorganiseringsverktøy, nå er det også en sosial ressurs som kan skape fellesskap og forhold mellom individer, lokalsamfunn, og andre aktører. Man kan se sosial tilhørighet komme av deltagelse i utbredte sosiale praksiser på nett, som for eksempel memes og individer som tagger hverandre i innlegg. I denne sammenhengen påpeker Zappavigna at det finnes flere meningsskapende praksiser man kan bruke emneknagger til, eller som hun selv skriver «the hashtags performs different types of meaning» (Zappavigna, 2015), og trekker spesifikt frem tre meningsdannende praksiser. Man kan for eksempel bruke det for å indikere hva temaet for innlegget er, og bruke denne overordnede knaggen for å finne andre innlegg som ligner, slik som beskrevet ovenfor. Man kan også bruke emneknagger for å delta i sosiale praksiser, Zappavigna selv trekker frem praksisen om #FollowFriday eller bare #FF, og Yang trekker frem eksemplet med

#BlackLivesMatter. Den siste meningsskapende bruken av emneknagger er av spesiell interesse, da det er flere tilfeller av dette i datasettet for denne oppgaven. Det er nemlig bruken av emneknagger som metakommentarer, altså at en emosjonelt ladet setning blir markert som en knagg.

Når man bruker metakommentarer og hele setninger som emneknagger, burde man være klar over at emneknagger er en del av markingspråket, dataspråket ment for å formattere og kode elementer på et nettsted. Emneknagger blir brukt som annoteringer fra brukerne, men selve funksjonen hviler på emneknaggsymbolet (#). Dette symbolet er et spesialsymbol som brukes i markeringsspråk for å indikere at noe er del av markeringen for nettsiden istedenfor det faktiske innholdet. Dataspråket eksisterer for å kunne skille annoteringer fra faktisk tekst, derfor kan det ikke eksistere mellomrom eller andre symboler som skiller ordene i emneknaggen, (Zappavigna, 2015). Dette kan illustreres med et eksempel fra datasettet (Figur 2), hvor en deltager sendte inn en meme om Nord-Korea, men fordi hun inkluderte en bindestrek ble det ble det kun registrert som #Nord, fokuset i dette eksemplet ligger på emneknaggene brukt fremfor den faktisk memen. Emneknaggers status som metadata burde sees som et tegn på knaggenes flerfunksjonelle betydning. Vanligvis er metadata skjult for brukerne, men emneknagger er en del av det semiotiske og lingvistiske innholdet i innlegget og kan derfor utføre flere funksjoner. Slik funksjoner kan være tidligere nevnte metakommentarer, deltagelse i sosiale praksiser og indikasjoner på tema for innlegget. Flere eksempler på disse funksjonene vil forekomme senere i oppgaven.

North Korea

From Wikipedia, the free encyclopedia

This article is about the Democratic People's Republic of Korea. For the Republic of

North Korea (listen), officially the **Democratic People's Republic of Korea (DPRK)** Peninsula. Pyongyang is both the nation's capital as well as its largest city. To the north is the Amnok (known as the Yalu in China) and Tumen rivers.^[9] The country is bordered to the Demilitarized Zone (DMZ) separating the two.

Following the Japanese surrender at the end of World War II in 1945, Korea was divided

[#funfact](#) både nord og Sør-Korea startet ut med diktatorer etter 1945 etter årelang okkupasjon av Japan. Demokratisk var sikkert brukt som et virkemiddel sånn at landet skulle virke mindre diktatoraktig enn det det hadde vært tidligere [#Nord-korea](#)

Figur 2: bidrag fra Ellen, fokuset ligget på emneknaggene.

Felleskap gjennom bruk av emneknagger er også fokuset for Yangs artikkel «Narrative Agency in Hashtag Activism: The case of #BlackLivesMatter» fra 2016. Fokuset for artikkelen av Yang (2016) er hvordan narrativt eierskap utvikles og operer gjennom det han kaller hashtag activism, eller emneknaggaktivisme på norsk og tar utgangspunkt i #BlackLivesMatter-bevegelsen i USA og globalt. Særlig har denne typen aktivisme fått mer oppmerksomhet etter at «Black Lives Matter»-bevegelsen eksploderte i 2013 og fortsatt de siste årene, (Yang, 2016). Forfatteren tilskriver denne typen aktivisme en distinkt narrativ karakter, nettopp fordi det handler om å dele ofte personlig historier som gjør at narrativt eierskap også står sentralt i emneknaggaktivisme. Yang definerer narrativt eierskap som kapasiteten til å skape historier på sosiale medier ved å anvende emneknagger på en måte som er kollektiv og gjenkjennbar av offentligheten (Yang, 2016). Det er spesielt fem aspekter ved narrativt eierskap han peker på som nyttige for å analysere denne aktivismen. Det første handler om at eierskapet er kommunalt, sosialt, kooperativt og deltagende. Det andre aspektet mener at eierskap er både oppfinneren og oppfinnelsen da man må finne og skape uttrykksformer. Tredje aspekt sier at eierskap kommer frem fra kunstnerskap og håndverk. Fjerde punkt handler om hvordan eierskap oppnås gjennom form, det vil si generiske konvensjoner, og tekstuelle og retoriske

virkemidler. Det sist og femte aspektet er i hovedsak en advarsel om at dette eierskapet kan ha splittende og destruktive tendenser.

Av disse fem aspektene ved analyse av narrativt eierskap anser Yang form som den viktigste. Form handler altså som den faktiske formen på eierskapet, hvordan kommer det frem og hvilke virkemidler som blir tatt i bruk. Yang påpeker at forskjellen mellom det han kaller en «routine hashtag» (jeg velger å kalle dette rutinemessige emneknagger) og mer innflytelsesrike emneknagger. Disse rutinemessige emneknaggene er ofte bare ett eller noen få ord som beskriver hverdagslige hendelser, de er ofte bare en konkret indikasjon på hva temaet for innlegget er. På den andre siden har man de mer innflytelsesrike emneknaggene. Disse inkluderer en gjenkjennbar narrativ form og inkluderer en begynnelse, en krise/konflikt og en slutt. En slik struktur er ikke naturlig å se i individuelle emneknagger, men man kan se på dette i lys av noen av de meningsskapende praksisene Zappavigna skriver om (dvs. deltagelse i en sosial praksis, og emosjonelt ladet metakommentarer). Man kan da se emneknaggaktivisme i mange emneknagger som er del av et større bilde, eller en større narrativ. Yang skriver at de mer innflytelsesrike emneknaggene ofte har en komplett setningsstruktur og viser til følgende eksempler: #BlackLivesMatter, #BringBackOurGirls (viser til massebortføringen av skolejenter i Nigeria i 2014), #StopGamerGate (en bevegelse som vil ha slutt på korrupsjon i gamingbransjen), #WhyIStayed (belyser og forsvaret ofre av vold i hjemmet), #OccupyWallStreet (en protestbevegelse mot økonomisk ulikhet i USA) og mange flere. Disse emneknaggene består av setninger som oppfordrer til handling, som belyser, protesterer og forsvaret, og som med på å utfordre et narrativ som allerede eksisterer. Dette er med på å oppfordre leserne til å delta i praksisen og dele egne erfaringer, i denne prosessen med å interagere med hverandre skaper man sammen en større narrativ, (Yang, 2016).

Det er denne narrativen jeg vil trekke paralleller til Fludernik med, hun skriver om narrativ identitet og selvfortelling. De problemstillingene som opptar oss er ofte de vi vil snakke mest om, og bygge vår identitet rundt (Fludernik, 2007). Som tidligere beskrevet handler narrativ identitet om hvordan man beskriver seg selv til andre, og hvordan man formidler hvem man er. Dette har en narrativ struktur og bygger gjerne på de sosiale rollene man har i livet. I lys av Yangs egne eksempler med #BlackLivesMatter kan vi se en klar sammenligning da denne bevegelsen har en lignende struktur, altså at personlige historier kan linkes til større sosiale problemstillinger, (Yang, 2016). Fludernik selv skriver «although narrators generally believe they have clear identity, that identity is the accumulation of performative stances and memories of past experiences which create a continuity of self-understanding between roles and between

contexts”, (Fludernik, 2007). Det vil si at man har holdninger som hele tiden akkumuleres til ens identitet, og det er dette som blir fremvist for andre. Man kan altså se en klar sammenheng mellom Fludernik sine identitetsteorier og Yangs studier om narrativt eierskap av emneknagger, og det viser at innflytelsesrike emneknagger bærer preg av ens identitet.

Dette er viktig å kunne redegjøre for da hele formålet med oppgaven handler om hvordan identitet kan komme til syne gjennom bruken av emneknagger og memes. Hvordan deltagerne av forskningsprosjektet oppfatter memes gir utslag for hvilke memes som de anser som «viktige» nok eller «gjenkjennbare» nok til å sende inn, og også hvilke emneknagger de velger å bruke. Viktigheten av å redegjøre for denne koblingen blir desto viktigere når selve emneknaggene er standarden som kodingsarbeidet. Dette vil senere i oppgaven være med på å drøfte hvilke temaer som er viktige for uttrykk for identitet.

3.3 Memes i en sosial, kulturell og politisk kontekst

Denisova er opptatt av den politiske kraften som kan eksistere i bruken av memes. Hun har undersøkt hvordan memes har utviklet seg som et digitalt kommunikasjonsverktøy ved å se på russisk opposisjon gjennom memes. For bygge en grundig forståelse av dette fenomenet har hun redegjort tidlige memetikk, historiske praksiser i alternativ media, en mangfoldig bruk av memes, og globalisering og memes. Hun drøfter også casestudier om memebruk relatert til politiske hendelser, blant annet trekker hun frem russisk opposisjon til Russlands annektering av Krim-halvøya i 2014 men også det amerikanske presidentvalget i 2016 mellom Donald Trump og Hillary Clinton. Denisova legger på denne måten frem potensiale for politisk kommunikasjon som finnes i memes. Vi kan i dag bruke memes for å påvirke politisk endring, fortelle om det politiske bildet i landet, og skape motvekt mot det etablerte mediabildet (Denisova, 2019).

Denisova trekker frem flere poeng ved bruken av memes i dag, mange av disse har blitt nevnt i denne teksten eller kommer til å bli nevnt senere. Ett av bidragene Denisova ønsker å komme med til memetikk handler om hvordan memes kan anses som indikatorer på en offentlig mening blant massene, og signalisere hvilken kollektiv og nasjonal identitet som aksepteres. I Russland har memes blitt brukt for å fremme en alternativ diskurs enn den de autorative myndighetene legger opp til, (Denisova, 2019). Blant annet har Denisova undersøkt hvordan skapere av memes kritiserer den russiske regjeringen innmarsj på Krim-halvøya, men også sprer bevissthet om Russlands andre kritikkverdige æfferer.

Boka har sitt hovedfokus på russiske opposisjonsmemes, det vil si memes som uttrykker en viss form for dissens. Hennes studie bestod av over 600 memes hun hentet fra russiske Twitter, og 15 intervjuer med russiske memeskapere hvor hun undersøker motivasjoner, risikoer, fordeler og ulemper ved å lage og distribuere memes som kritiserer den russiske regjeringen. Denne studien viser hvordan internett memes og sosiale medier anvendes som en alternativ informasjonskanal, Denisova selv skriver at «internet, social media and viral cultures are now adding alternative dimensions to news and opinions», (Denisova, 2019). Dette er særlig interessant da Russland er kjent for begrenset ytringsfrihet, og enhver form for politisk dissens blir slått hardt ned på. Denne harde offensiven er likevel med på å påvirke og bidra til økt bruk av alternativ memebruk, gjerne gjennom latterliggjøring og imitasjon.

Denisova bruke to innfallsvinkler for analysen; første handler om hvordan og hvorfor folk lager politiske memes (motivasjon og praksis rundt dette), og andre handler om hvilke budskap disse multimodale tekstene kan formidle i en kollektiv, digital diskurs (hva kan memes si om det hegemoniske, politiske miljøet og opposisjonen i Russland). Målet for Denisova var å forstå hvilken rolle memes har i alternativ politisk kommunikasjon på den russiske siden av sosiale medier. Hun skriver også om hvordan et av de mer ambisiøse målene hun hadde for studien var å undersøke hvordan om memes kan koble mennesker sammen i politiske fellesskap og fremme mobilisering for ulike politiske mål.

Mangelen på sosiale institusjoner og plattformer hvor man kan debattere fritt, har gjort at det virtuelle rom er eneste levende rommet for offentlig diskusjon i Russland hvor mer liberale borgere kan uttrykke motstand. «By exploiting these interactive, adjustable communication vehicles, social network users articulate their alternative view at the reality and invite other to reflect, juxtapose and accept different truths» (Denisova, 2019). Med «interactive, adjustable communication vehicles» referer Denisova til memes som kan brukes til å artikulere alternative meninger. Slike memes kan fasilitere selvuttrykk og formidle kritikk av staten, men det viktigste formålet med memes som Denisova har kommet frem til er hvordan memes har blitt brukt til å spre bevissthet om digitale rom, dirigere oppmerksomhet til aktuelle politiske temaer, og beskytte individer fra statlig propaganda. I tillegg til dette er også de fleste av informantene til Denisova enige om at politiske memes kan bidra til å finne likesinnede individer og gjenopprette tilliten til egne prinsipper og aspirasjoner.

Til tross for alt dette er det mye som tyder på at memes som politiske verktøy ikke er spesielt egnet for å gjennomføre reell politisk endring. Dette kan komme av memes kortvarige levetid

som ofte avhenger av trender, men politisk orienterte memes hviler ofte på en agenda, som gjøre de til ustødige byggesteiner. Memes oppfordre til politisk diskusjon i etablerte og knyttende fellesskap, men Denisova mener de ikke er effektive på å knytte sammen nye individer eller grupper. Hun skriver videre om hvordan russiske dissidenter operer med en høy grad for selvsensurering og forsiktighet. De engasjerer seg ikke politisk aktivisme (Denisova referer ikke til politiske memes som politisk aktivisme), men bruker heller sine kontoer og profiler som «civil mouthpieces» (Denisova, 2019). Denne løsrivelsen fra organisert politikk tyder på en mistillit til etablerte politiske strukturer og at man er skuffet eller fortvilt over eksisterende politiske systemer.

«The practice of meme making and sharing stands on the edge of artistic self-expression and articulation of active citizenship, the necessity of to voice one's opinion and confront injustice» (Denisova, 2019). Dette sitatet viser hvordan memes kan anvendes på mange ulike måter. Det illustrerer også hvordan memes kan tiltrekke mange ulike grupper mennesker, da dette er en form for kommunikasjon som er svært tilgjengelig. Memes er ikke begrenset til noe spesifikt tema eller noen spesiell form, men fordi memebruk er/kan være anonymt, underholdende og lett fordøyelig er det naturlig at denne praksis har spredt seg til mange ulike fellesskap. Det faktum at memes er en praksis som det er lett å delta i, og som mange faktisk deltar i er viktig for fremdriften av denne bruken, nettopp fordi memes ikke kan eksistere i et vakuum, eller uten offentlig etterspørsel. Denisova peker også på hvordan memes forenkler komplekse temaer og fasilitere gjensidig kommunikasjon om slike store temaer (Denisova, 2019). For datasettet fra Nye Stemmer kommer det frem flere eksempler som korrelerer med Denisovas funn, blant annet er kritikk av regjeringer og politiske leder noe som går igjen, og som drøftes nærmere i analysekapittelet.

Kapittel 4

4.0 Metode

Oppgaven bruker data som ble innsamlet som en del av forskningsprosjektet Cultural Heritage Mediascape: Innovation in Knowledge and Mediation Practices (Mediascapes) ledet av Professor Palmyre Pierroux hos IPED, UiO. Mediascapes ble finansiert av Norges forskningsråd (2015-2019, prosjekt #247611) og skulle bidra ny kunnskap om hvordan museer og arkiver bruker sosiale og digitale medier i deres utdannings- og formidlingspraksiser. En studie ble opprettet i samarbeid med prosjektpartneren Norsk Folkemинnesamling for å undersøke hvordan arkivet kunne bruke digitale medier til å engasjere norske ungdom i Norges kulturarv. PhD student Emily Oswald opprettet studien Nye Stemmer i Arkivet i høst 2016 i samarbeid med Førsteamanuensis Line Esborg hos Norsk Folkemинnesamling

Ungdommer ble rekruttert fra forskjellig ungdomsråd i Oslo bydeler til å delta i forskningsprosjektet (for full beskrivelsen av spørsmål knyttet til personvern, datahåndtering og datainnsamling se Oswald, 2021). Mellom 7-15 ungdommer deltok i forskjellige aktiviteter i Nye Stemmer i Arkivet i løpet av cirka tolv måneder. Et av aktivitetene var å kurere og dele memes i en lukket Facebook gruppe som arkivet administrert. 7 ungdommer bidro materialet til arkivet som en del av aktiviteten: ca. 850 memes, ca. 2000 emneknagger og ca. 120 memes med 'kontekstualiserende' tekster skrevet av ungdommene for å beskrive og forklare hvorfor de valgte akkurat denne memen. Jeg fikk tilgang til hele korpuset og bestemte meg for å bruke 'kontekstualiserte' memes til min studie. Disse 120 memene hadde blitt organisert av Oswald som en PDF-fil for hvert meme, med navn på deltager, dato den ble postet, tekst og emneknagg. Disse filene blir brukt som dataobjekter i denne oppgaven. Jeg har også brukt samme pseudonymer for å anonymisere deltagerens identitet som Oswald og Esborg.

Emneknaggene som deltagerne brukte for å markere memene ble grunnlaget for utformingen av datasettet. Fordi oppgaven handler om ungdommens formidlingsevne gjennom memes og kommunikasjonespotensialet i dette, ble det nye korpuset basert rundt de emneknaggene som kan si noe om disse temaene. I sin artikkel fra 2006, gir Braun & Clarke veiledende retningslinjer for hvordan man kan jobbe med tematisk analyse av datasettet sitt. De beskriver seks faser med basis i denne analysemetoden, men påpeker at analyse ikke er en lineær prosess, men heller tilbakevendende. Det vil si at man stadig hopper frem og tilbake mellom fasene, (Braun & Clarke, 2006). Dette var tydeligvis også tilfellet for denne oppgaven, da det var en

konstant frem-og-tilbake prosess for å sikre et godt datasett. Jeg skal nå belyse og forklare min prosess og teorien bak tematisk analyse.

I den innledning gjennomgangen av alle emneknagger i datakorpuset viste flere relevante dataobjekter. Hvilke som ble inkludert i første runde ble bestemt utfra hyppighet (emneknagger som #same ble nevnte 21 ganger, #habesha og andre relaterte knagger ble også brukt 21 ganger osv), direkte referanser til seg selv (#me, #true, #relevant og andre variasjoner) eller andre temaer som ville vært interessant å se på i denne oppgaven som for eksempel emneknagger relatert til skole, rase og mental helse. Disse ble valgt på generell basis og ønsket var å undersøke hva ungdommen formidlet om disse temaene. Basert på denne sorteringen kom antall memes i datakorpuset på 145 stk med tilhørende 51 unike emneknagger. For ordens skyld definerer jeg denne samlingen som datasettet mitt, hver enkelt PDF-fil som et dataobjekt, og de enkelte emneknaggene som dataekstrakt. Datakorpus referer til all dataen samlet inn via Nye Stemmer.

Etter å ha lest flere artikler av blant andre Mihailidis (2020), Graeff (2014) og Shifman (2013) innså jeg også at det potensiale for å undersøke memes i en politisk kontekst. Artikkene påpekte at ungdommer bruker humor for å kommentere politiske temaer og personer. Med tanke på at datakorpuset også inneholdt emneknagger av politisk betydning, innså jeg at det eksisterende datasettet ikke var av den kvaliteten eller omfanget jeg ønsket. Med dette mener jeg at datasettet ikke reflekterte mangfoldet av emneknagger og det store spekteret av temaer som informantene hadde kureret i form av innsendte memes. Politiske memes, særlig de av det omfanget som senere ble funnet i korpuset, har potensiale til å kunne svare på hva ungdom er opptatt av og hva som er viktig for dem og dermed si noe om identitetsuttrykk. Jeg valgte å begynne sorteringsoppgaven på nytt med en lavere terskel og tydeligere verdier jeg kunne tilegne emneknaggene til.

Ytterlig gjennomgang av alle emneknagger etablerte følgende verdier jeg tolket som interessant å kode etter; (1) direkte referanser til seg selv eller livet, (2) religion og etnisitet, (3) politikk, (4) skole og utdanning og (5) mental helse. Dette er temaer jeg mener kan fortelle mye om hva deltagerne er opptatt av og dermed også gi uttrykk for deres identitet, men som også kan brukes for å undersøke formidlingspotensiale. Av det totale korpuset med 813 memes og i underkant 2000 emneknagger, har det nye datasettet blitt redusert til 268 memes og 385 emneknagger. Tabell 1 viser tallene for emneknagger etter hva hver enkelt deltager har sendt inn. Det er verdt å nevne at det er flere emneknagger som kunne blitt kodet etter flere verdier enn bare en, og

ble derfor kodet til flere temaer. Emneknagger som #me har for eksempel blitt brukt til religiøse memes, #president ble kodet som politisk men selve memen handlet om skolesituasjon, og så videre. Memes har altså blitt kodet etter verdier som tilhørende emneknagger tilsier, men innholdet i selve memen ikke korresponderer med den verdien. En viss dissonans mellom innhold og emneknagg er noe som går igjen og er et mønster jeg vil gå nærmere inn på senere i oppgaven, men først mer utdypende om verdiene jeg har valgt å kode etter, og hvorfor jeg valgte disse.

	Jane	Ellen	Karen	Dawn	Suzy	Samantha	Adam	Total størrelse
Totalt i korpus	479	204	219	192	457	90	210	813
Brukt i nytt datasett	105	91	14	27	109	13	26	367

Tabell 1: oversikt over totalt antall emneknagger, og antallet som ble brukt i nytt datasett.

4.1 Analytisk tilnærming

Braun og Clarke gir i sin artikkel en steg-for-steg-guide for hvordan man kan foreta tematisk analyse. Dette er relevant for denne oppgaven da jeg vil kartlegge hvilke temaer som går igjen, og dette er en fleksibel metode som man kan tilpasse til ulike forskningsprosjekt. Tematisk analyse er en metode for ment for å identifisere, analysere og rapportere mønstre/temaer innad i dataen. Forfatterne påpeker et mønster i forskningsartikler som anvender tematisk analyse, hvor forskerne skriver om «themes emerging from the data», (Braun & Clarke, 2006). Problemet med denne type formulering er at den passiviserer analysearbeidet og avviser den aktive rollen forskeren har i å identifisere mønstre/temaer, velge de som er av interesse, og rapportere disse til leseren. Å skrive at temaer kommer frem på denne måten, antyder at de allerede eksisterer i dataen, og at forskeren ikke skapte de koblingene som gjorde det mulig å se mønstrene. Det er derfor viktig å kunne nøye overveie alle avgjørelser relatert til metoden, anerkjenne disse valgene og anse de som aktive valg man har tatt som forsker. For denne oppgaven handler disse aktive valgene om de tema jeg har valgt å undersøke, og hvilke deltagere som jeg fokuserer på for å danne et bilde av dere identitet.

Braun og Clarke har nettopp på grunn av dette, i tillegg til steg-for-steg guiden, formulert en rekke spørsmål en burde stille seg for å tydeliggjøre analyseprosessen, og de aktive valgene man tar i dette arbeidet. Det første en må tenke på er hva som kan regnes som et tema. Artikkelen understreker at størrelsen ikke burde være et kvalifikasjonskrav, det vil si at flere tilfeller av et tema ikke gjør det viktigere av den grunn. Dette kom til syne under første kodingsrunde. Forfatterne råder til fleksibilitet, og at rigide regler ikke fungerer når man skal vurdere hva som gjelder som et tema. Det som er viktig når man skal beslutte av som kan regnes som et team er hvorvidt det fanger noe viktig med tanke på problemstillingen, (Braun & Clarke, 2006). Det mener jeg at jeg har fått til å ved å fokusere på den gruppen av temaene jeg har valgt. Jeg valgte med dette bort andre temaer jeg kunne ha snakket om slik som populærkultur, kjendiser og kjærlighetslivet. De temaene som er inkludert i datasettet vil gi en detaljert og nyansert besvarelse på problemstillingen istedenfor å gjøre en overordnet analyse av hele datakorpuset.

Primært blir temaer identifisert på en av to måter i tematisk analyse; på en induktiv/«fra bunnen opp»-måte eller en teoretisk/deduktiv/«fra toppen ned» metode. Førstnevnte metode har til hensikt å kode dataen uten å prøve å få den til å passe i et pre-eksisterende rammeverk eller forskerens egne analytiske forforståelser, og er dermed sterkt forankret i datakorpuset man har tilgjengelig. Den teoretiske måten er drevet av forskerens egne interesseområder. Dette er en tilnærming som viser hvordan et tema utspiller seg på tvers av datasettet, den gir en mindre overordnet analyse, men er mer detaljorientert på visse aspekter. Fordi jeg fra tidlig av visste jeg hvilke temaer jeg var interessert i å undersøke, har jeg kodet etter disse interessene og dermed brukt en teoretisk tilnærming til tematisk analyse.

Første forskningsspørsmål handler som kjent om hvordan deltagerne formidler ulike temaer gjennom memes og emneknagger. Derfor har jeg besluttet å svare dette spørsmål på et semantisk nivå. På dette nivået fokuserer man på den eksplisitte meningen ved dataen, man ser ikke etter noe utover det deltagerne har sendt inn. I dette tilfellet vil det handle om emneknagger og memene som ligger i datasettet. I tillegg til en semantisk tilnærming til dataen, kan man også se på latente temaer. Dette er tilnærmingen jeg vil anvende for å besvare det andre forskningsspørsmålet som handler om hvordan deltagerne kan formidle seg selv og sin identitet gjennom det de har sendt inn. Tilnærming av tematisk analyse på et latent nivå handler om fortolkning av data og se på de underliggende ideene, antagelsene, konseptualiseringene og ideologiene man tror former eller informerer det semantiske innholdet av data, (Braun & Clarke, 2006). Det er viktig å understreke at jeg vil foreta denne fortolkningen og se etter

sammenhenger mellom hva deltagere har sendt, tolke bidragene og omfanget av dette for å etablere en ide av hva som er viktig for dem, og dermed også deler av deres identitet.

Fleksibiliteten av tematisk analyse tillater meg å anvende både semantisk og latent tilnærming til data, og gir oppgaven dermed en naturlig progresjon fra beskrivelse, hvor jeg ser på data i en semantisk kontekst, til fortolkning, hvor jeg skal forsøke å tydeliggjøre mønstre og deres bredere mening og implikasjon.

Kapittel 5

5.0 Analyse

I dette kapittelet vil forskningsspørsmålene som ble introdusert innledningsvis bli besvart med grunnlag i datasettet jeg har tilgjengelig. Kapittel 5.1 vil ta for seg arbeidet med kodingen og kategoriseringen av data, og en kort innføring i hva de ulike temaene vil betyr. Arbeidet med å kode og kategorisere dataen bestod av nøye gjennomgåelse av datamaterialet, det vil si at jeg leste gjennom hver av de enkelte emneknaggene og kodet de til de relevante temaene.

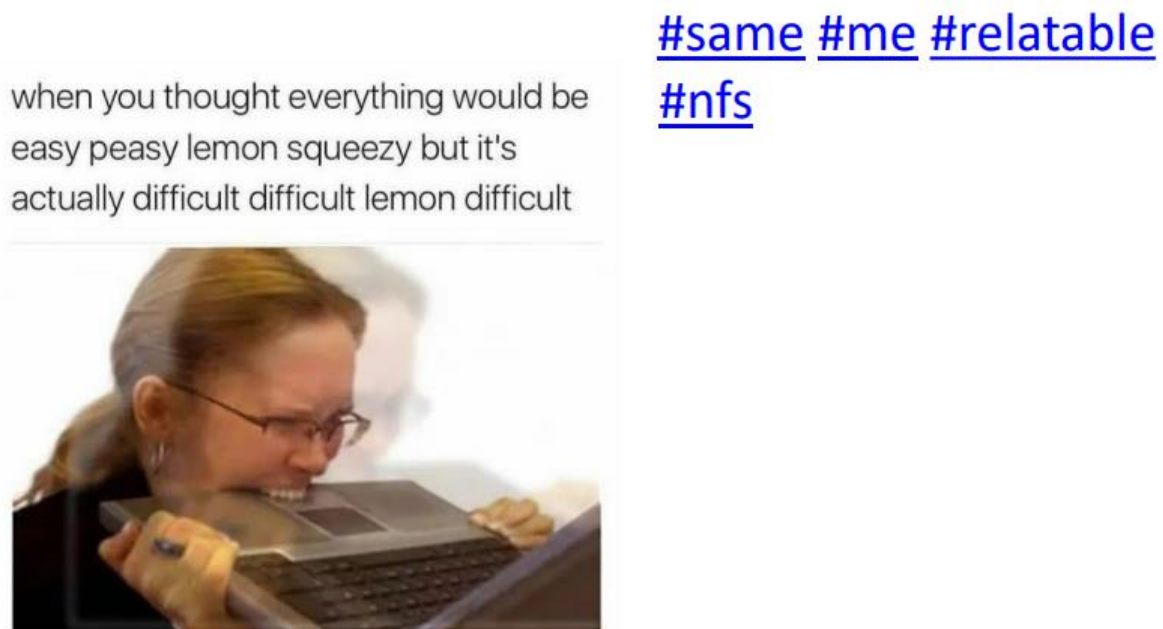
I 5.2 vil jeg ta for meg de ulike temaene som skal studeres, det vil si at jeg først vil svare på spørsmålet om hvordan ungdom formidler ulike temaer gjennom memes og emneknagger, og kommer til å bygge på dette for å svare på forskningsspørsmål to som handler om hvordan man kan bruke dette for å gi uttrykk for sin egen identitet. Deltagerne har sendte inn memes med ulike temaer i varierende grad. Det er derfor viktig å kunne først redegjøre for de ulike temaene i lys av eksisterende forskning og litteratur, og drøfte betydningen av denne forskningen for denne oppgaven. Som figur 4 viser er temaene som skole, og mental helse mindre populære, men det vil likevel bli diskutert og drøftet i lys av tidligere forskning.

For noen av deltagerne var fordelingen over de fem temaene jevnt fordelt, for andre var det klart at noen temaer var mer interessante enn andre. Jeg vil derfor se nærmere på tre deltagere som hadde en klar skjevfordeling i hvilke temaer som ble representert i deres bidrag, og jeg vil undersøke om dette kan være en form for identitetsuttrykk. Disse deltagerne er Jane, Ellen og Suzy. For å kunne grundig drøfte hvilke temaer som var blant de mest populære for disse deltagerne, og om hvorvidt man kan regne disse som identitetsuttrykk, har jeg satt sammen identitetsprofiler (se vedlegg). Disse profilene skal redegjøre for de mest populære temaene for de aktuelle deltagerne, hvilke emneknagger de har brukt og hvilke de har brukt mest. Dette kapittelet skal undersøke hvordan memes og emneknagger om ulike temaer kan brukes for å uttrykke identitet, og dermed kunne besvare problemstillingen.

5.1 Kategorisering av dataen

Som figur 4 viser er temaet «referanser til seg selv» det største med god margin. Emneknagger som referer til deltageren selv ble alle kodet til dette temaet. Dette temaet er komplisert fordi det er ikke noe spesielle krav til innholdet i memen emneknagger kommer fra, men heller hvordan deltagerne selv forholder seg til den, illustrert ved bruken av emneknagg. Ved bruk av emneknagger som #true, #me, #relatable, illustrerer de en følelse av sannhet i memen som

deltagerne kan relatere seg til. Det er altså ikke noe overordnet tema som er viktig i denne verdien, men heller deltagernes oppfatning og hvordan de videreformidler memene (da spesielt med tanke på hvilke emneknagger de valgte å inkludere når de sendte inn til Nye Stemmer). Dette temaet illustreres under med en meme fra en deltager (Figur 3).

Figur 3: bidrag fra Jane til Nye Stemmer

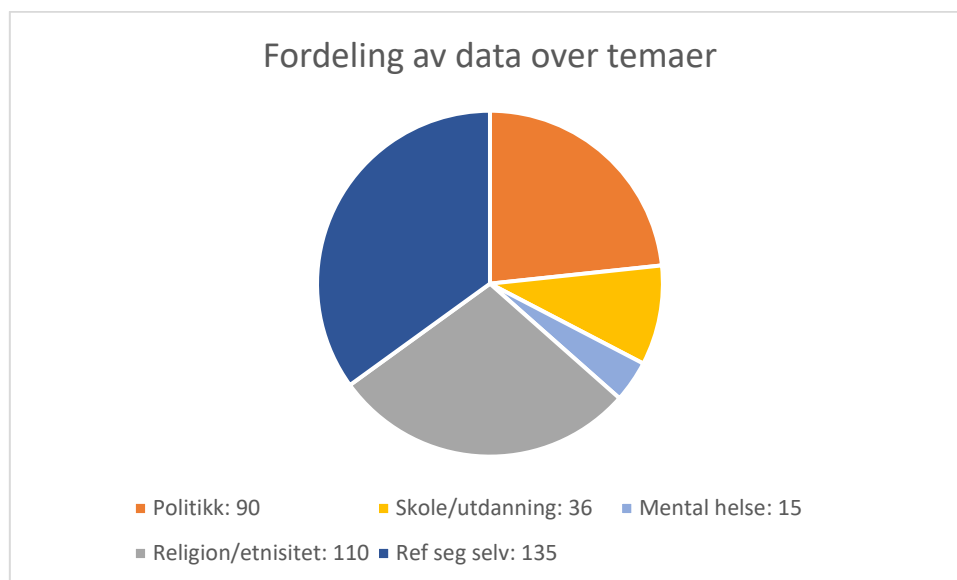
I likhet med temaet «referanser til seg selv» er også «religion og etnisitet» et komplisert tema med mye mer datamateriale enn andre temaer. Det første jeg vil nevne, og som er viktig å forstå, er at det ikke er noe klart skille mellom de memene som handler om religion, og de som handler om rase og etnisitet. Tidlig i arbeidet var det et forsøk på å holde dataen om religion separert fra dataen om etnisitet, men etter nøye overveielse besluttet jeg å kombinere disse til et stort tema, og heller inkorporere disse som sub-temaer. Det hadde vært mulig å holde religion separert fra etnisitet, men det er mer hensiktsmessig å snakke om dem sammen fordi de er så overlappende. Dette temaet påpeker og bevisstgjør brukerne om mange problemstillinger som minoritetsgrupper er opptatt av, men som ikke nødvendigvis for stor plass i det offentlige rom. På denne måten er memes med på å løfte frem minoritetsstemmer.

Videre vi det tredje største temaet om politikk. Her inngår alle emneknagger som omhandler politikk, det er emneknagger som inkluderer direkte referanser til land, partier og politiske ideologier, men også grunnleggende politiske begreper som regjering, politikk, statsminister, valg og venstresiden. Dette er emneknagger som var åpenbare å kode som politiske, men det var også mindre åpenbart politiske emneknagger som jeg valgte å kode i denne grupperingen.

Emneknagger som nevner skattepenger/kutt, samfunnsspørsmål (kjønnsforskjeller, sosiale forskjeller, osv) og alle referanser til Donald Trump ble også kodet som politikk.

Jeg startet kodingsarbeidet med forventninger om at deltagerne ville bidra med store mengder data om hvordan de opplevde skole og skole- og utdannings situasjoner, men ble overrasket over det mindre antallet emneknagger som ble kodet til dette temaet. Forventningene var at deltagerne på grunn av sin unge alder ville inkludere memer som tok opp temaet om skole da dette er noe som kjent tar opp mye av deres hverdag. De emneknagger som ble inkludert i korpuset referer til skole, studier og studentliv, og i motsetning til de tidligere nevnte temaene det er ikke mye tolkningsrom. De emneknaggene som er inkludert her er veldig klare på at de handler om skole og utdanning. Jeg opplevde også en viss grad av skuffelse over den mindre mengden data som var tilgjengelig om mental helse. Alle omtalelser av depresjon og angst ble kodet til dette temaet, men også andre emneknagger som #sad og #sadlyf ble inkludert.

Figur 4 viser hvordan dataen fordeler seg på de fem temaet jeg har redegjort for. Vi ser at «referanser til seg selv» med 135 memes, «religion og etnisitet» med 110 og «politikk» med 90 henter inn mest data, mens temaene «skole/utdanning» har 36 memes og «mental helse» har 15, og er relativt små. Dette kan tyde på at det senere i oppgaven vil være hensiktsmessig å snakke om disse to sammen.

Figur 4: fordeling av data over temaer.

5.2 Forskningsspørsmål 1: Formidling av ulike temaer gjennom memes

Dette delkapittelet vil besvare første forskningsspørsmål, som kjent handler om hvordan deltagerne formidler ulike temaer gjennom memes og emneknagger. Dette vil jeg gjøre ved å ta for meg fire av fem fremtredende temaer som jeg har kommet frem til etter å ha gjennomført en tematisk analyse. Temaet «referanser til seg selv» vil ikke få plass i besvarelsen av første forskningsspørsmål da denne gruppen memes ikke handler om ett gitt tema. Øvrige temaer vil bli analysert i lys av tidligere forskning som jeg vil trekke opp mot eget datasett. Jeg vil først redegjøre for, og drøfte temaet om religion og etnisitet. Dette gjøres ved å etablere to subtemaer, ett for religion og ett etnisitet før jeg setter forskningsartikler om disse temaene i kontekst med dette datasettet. Videre vil jeg ta for meg politikk og hvordan forskning på politiske memes har foregått tidligere og hva de har kommet frem til før jeg tydeliggjør betydningen av dette for denne oppgaven. Temaet om skole og utdanning blir undersøkt på samme måte og jeg vil også trekke inn Fludernik og Hollands teorier om identitet for å underbygge aktuell forskning. Til sist er temaet om mental helse, som også vil belyses av tidsaktuell forskning og jeg vil drøfte betydningen av dette temaet. I dette delkapittelet vil jeg underveis trekke inn spesifikke og relevante eksempler fra datasettet for å underbygge faglitteraturen og sette dataobjektene i kontekst med forskning.

5.2.1 Religion og etnisitet

Dette er ett av de mer kontroversielle temaene i datasettet. Religion og etnisitet kan være betente temaer å snakke om, og det er nok derfor det er desto viktigere å snakke om dem, særlig i en identitetskontekst. I datasettet mitt er andelen memes med dette temaet en slående 32% som gjør det til et ganske dominerende tema å forholde seg til. Slik som nevnt ovenfor er det viktig å understreke at den opprinnelige ideen var å separere memes om religion fra memes om etnisitet. Denne ideen kom av et til dels distinkt skille mellom uttrykk for etnisitet og religion i datasettet, flere tilfeller i datasettet bruker for eksempel emneknaggen #whitepeople og variasjoner derav og markerer memes som ikke har noe med religion å gjøre. Dette er memes som spiller på stereotypier som hvite mennesker og som ikke har noe underliggende religiøse tema. Det virket derfor unaturlig å inkludere disse i samme kategori som åpenbare religiøse memes. Det er disse memene man har på den andre siden, det vil si religiøse memes og emneknagger, men som ikke eksplisitt nevner etnisitet eller rase. Det er likevel nærliggende å snakke om disse sammen da de er svært overlappende. Som del av femte fase i Braun og Clarkes modell for tematisk analyse, som handler om å definere og navngi temaer, valgte jeg derfor å etablere to subtemaer, en for religion og en for etnisitet (Braun & Clarke, 2006).

For å kunne undersøke hvordan memes om religion og etnisitet kan uttrykke identitet hos de som lager, liker og deler memen videre, vil jeg først se nærmere på hvordan tidligere forskning har undersøkt disse temaene. Det er gunstig å legge til grunn at religion, etnisitet og rase er problemstillinger som er sammenkoblet og overlappende, og derfor har begreper og konsepter fra ett tema stor overføringsverdi til et annet. Jeg vil først ta utgangspunkt i studien til Aguilar m.fl. om hvordan memes kommuniserer religion, de definerer religiøse memes som «memes circulated on the internet whose images and texts focus on religious themes and/or religious traditions» (Aguilar et al., 2017). Jeg vil også bruke ta i bruk Sanjay Sharma (2013) sin artikkel om hvordan emneknagger opererer i en raseorientert og etnisk kontekst, og en forskningsartikkel av Apryl Williams (2020) om emneknaggen #LivingWhileBlack.

Religion

Førstnevnte artikkel undersøker religiøse memes formidler religion, og bruker begrepet «Lived Religion» som jeg velger å oversette til levd religion. Aguilar et al. definerer dette som når man bruker religiøse kilder for å skape mening av deres daglige liv og erfaringer (Aguilar et al., 2017). Dette er en praksis som kommer fra en mer personlig sfære enn typiske religiøse institusjoner. Levd religion blir anvendt som en viktig grunnstruktur for denne studien for å forklare hvordan religiøse memes kommuniserer religion. Memes er som nevnt tidligere uttrykk for en deltagerkultur, religiøse memes kan ansees som uttrykk for en deltagerkultur som tillater brukerne å presentere og ta del i en dynamisk meningsskapende prosess som en form for levd religion. Forfatterne legger også vekt på at denne prosessen er en sosial prosess hovedsakelig mellom individer, og ikke mellom religiøse aktører og individer.

Dataen Aguilar et al. samlet inn ble først hentet fra ulike casestudier hvor man redegjorde for tre overordnede kategorier: religiøs tilknytning, meme humor og meme budskap, hvorav de to siste er hentet fra Shifman. Den første kategorien er memes som referer spesifikt til religiøse tradisjoner og praksiser. «Meme humor» er memes som spiller på lekenhet og humor for å spre et budskap om religion. Til sist trekker forfatterne frem «meme budskap», hvor man identifiserer spesifikke temaer man kan finne i religiøse memes. Dette datasettet ble utvidet med supplement fra nettsider dedikert til memesamlinger. Ved å bruke Shifmans diskusjon om memesjangere trakk forfatterne frem seks kategorier for dette nye korpuset. Disse er «stock character memes with religious themes», «religious figure memes», «reaction memes», «implicit religion memes», «religious spoof memes», og «video memes» (Aguilar et al., 2017).

Jeg skal nå redegjøre kort for disse kategoriene og vise til eksempler i mitt eget datasett som passer inn i det narrative Aguilar et al. underbygger.

Såkalte «stock character memes with religious themes» tar utgangspunkt i bilder som ofte brukes som maler for memes fordi de er lette å parodierte og redigere. Disse karakterene er stereotypiske karakterer fra populærkulturen som folk flest kjenner ingen, og formidler kun det budskapet skaperne av memene velger å inkludere ofte i form av store hvite blokkbokstaver, dette blir ofte referert til som «macro-memes» (Aguilar et al., 2017). Denne kategorien blir derfor definert som memes som legger til religiøse elementer til ikke-religiøse makromemes med karakterer som nevnt ovenfor. Dette er et av mange format som eksisterer for memes, med tanke på mitt eget datasett er det verdt å nevne at mange av dataobjektene som tilegnes temaet som religion og etnisitet (og også utover dette temaet) er skjermdumper av innlegg fra ulike sosiale medier som Instagram, Twitter og Tumblr, og jeg kan vise til flere forekomster av dette spesifikke formatet.

#nfs #keepingithalal

Under iftar (når man skal bryte fasten) så er det en spesiell klokkeslett som man bryter fasten på. Mange steder i verden faster man MANGE timer (i Norge fastet vi 19-20 t). Hvis man spiser før det er iftar, så ødelegger du hele fasten og du må ta den igjen. Derfor er får mange trust-issues når det kommer til når man bryter fasten.

Figur 5: bidrag fra Adam, viser en versjon av den populære memen «Not Sure If».

Mens den første kategorien memes bruker velkjente meme karakterer for å levere et budskap, bruke den andre kategorien utelukkende religiøse figurer. Aguilar et al kaller denne sjangeren for «religious figure memes» nettopp fordi man tar i bruk bilder av religiøse skikkelser for enten humorens skyld, eller for å spre et budskap om religion. I datasettet til Aguilar et al finnes det flere eksempler på memes som bruker bilder av Jesus i ulike settinger, fremtoningen er ofte uformell og leken. Forfatterne peker også på hvordan forskjellige kjendiser gjør en opptreden,

men da brukt for å fremme et religiøst budskap, (Aguilar et al., 2017). Det er ingen forekomster av denne sjangeren i datasettet for denne oppgaven. Heller ikke kategorien «reaction memes» fant jeg noen eksempler på, dette er memes som reaksjoner på aktuelle nyheter, hendelser, historier og lignende som ikke er de typiske «stock characters». Religiøse skikkelser igjen de som bærer budskapet og reaksjonene i disse memene. Fjerde kategori er det som betegnes som «implicit religion memes», som er en interessant sjanger å drøfte, men som igjen ikke forekommer stort av i mitt datasett. Kategorien handler om hvordan en tilsynelatende religion kan påstå gjennom bruken og spredningen av digital kultur. Aguilar et al trekker spesielt frem hvordan å være fan av en kjendis har utviklet seg til nærmest forgudelse, « (...) the possibility of discovering the sacred within what might otherwise be dismissed as profane and of finding an experience of the holy within an apparently irreligious realm» (Aguilar et al., 2017). Dette kunne vært en interessant kategori å drøfte i av problemsstillingen om identitetsuttrykk, særlig med tanke på den graden av kjendisrelatert memes som eksisterte i datakorpuset før det ble redusert til et mindre datasett. Dette er likevel ikke noe som kommer til å bli drøftet ytterligere da en viss begrensning av oppgaven er nødvendig.

Videre skriver forfatterne om såkalte «religious spoof memes». Shifman tilskrev som tidligere nevnt memes attributtet om hvordan de reproduserer, nemlig gjennom ulike midler for imitasjon, (Shifman, 2013). Dette er også konseptet for denne kategorien. Memene dette gjelder er ofte imitasjoner på originalt innhold, og overdriver (overdrivelser er noe Ask og Abidin (2018) kommer tilbake til) ulike karakteristikk og egenskaper ved de ulike memene. Ulike imitasjon forekommer ved flere tilfeller i mitt datasett, men ikke i form av religiøse memes. Den siste kategorien er video memes, som handler mer om format enn selve innholdet. Disse kategoriene er gjør en god jobb med å avgrense og definere ulike former for religiøse memes, og med å redegjøre for hvordan «levd religion» kan se ut. Disse kategoriene er svært sentrale i studien til Aguilar et al, og er med på å belyse hvordan levd religion kan eksistere på nettet i form av memes.

Det er også andre nøkkelfunn i denne artikkelen som jeg ønsker å trekke inn i min egen tekst, disse funnene, eller karakteristikk som forfatterne selv kaller det, er felles for både kommunikasjon gjennom memes og levd religion. Disse er individualisering, fleksibilitet og heterodoksi. For det første, levd religion handler om hvordan individet selv lager en religiøs mening i deres hverdag. Memes kan skreddersys til å passe i det enkelt individets religiøse narrativ, fordi man i denne konteksten kan regnes som «prosumer», som vil at man både produserer og konsumer innhold. «Thus, individual presentation of religion through memes is

seen as a dynamic space where religious messages are imitated and parodied in ways that change their meaning as they are remixed through viral circulation online» (Aguilar et al., 2017). Sitatet viser at noe av det som gjør å lage memes så tiltalende, er at det er individualiteten og hvordan man presenterer sin hverdag så gjør det så dynamisk. Hvis nok personer kan relatere seg til det, kan man ende opp med viralt innhold.

Det forelå en viss utfordring i å plassere de memene jeg hadde tilgjengelig i de kategoriene Aguilar et al hadde brukt. Dette kan si noe om hvor varierende, fleksible og dynamiske memes kan være. Nettopp fleksibilitet trekker også forfatterne frem, og skriver om hvordan de samme bildene og slagordene kan «pakket om» og endres til å både støtte og avvise religion. I noen tilfeller trenger man bare å endre på teksten på et bilde for å kommunisere ett helt annet budskap enn opprinnelig planlagt. Særlig er dette tilfellet for de tidligere nevnte «stock characters». Det er verdt å nevne at figur 5 (illustrerer en meme kalt «Futurama Fry/Not Sure If») inngår i denne kategorien, det vil si at dette er en meme som er veldig allsidig, og som dermed kan brukes til flere formål. Det gjør at memes ikke bare å fleksible når de skapes, men også i hvordan de kan tolkes. Fleksibilitet er også et tema når jeg litt lenger ned skal drøfte student memes.

Det siste Aguilar et al trekker frem er heterodoks, det som avviker fra kirkelig lære (Elstad, 2020). Dette er noe som henger tett sammen med individualisering og fleksibilitet i tolkningen av memes. Forfatterne noterer seg en bekymring om at presentasjoner av religion gjennom memes kan føre til undergraving av religiøse institusjoner, særlig når man pakker inn kritikk av disse institusjonene i humor og dermed gjøre kritikken og undergravingen lettere tilgjengelig for massene (Aguilar et al., 2017). I tillegg kan memes om levd religion av faktisk praktiserende personer presentere religiøse tanker på en ny måte som både kan stride mot institusjonenes lære, eller støtte opp under de. Av religiøse memes som eksisterer i mitt datasett finnes det perspektiver som man kjenne seg igjen i, og andre som er helt ukjente. Det finnes også memes som er spesifikt kodet til å handle en viss religiøs gruppe, men som uttrykker noe flere demografier kan relatere seg til, som eksemplifisert i figur 6. Bildeteksten ved siden av memen viser at til tross for at emneknaggen #hijabis viser at dette er en meme av og for muslimske kvinner som bærer hijab, men ettersom Dawn har «likt» innlegget fra Adam kan man anta at hun enten relaterer seg til innholdet, eller at hun synes memen er humoristisk.

Parents: You spend so much time on that phone, it's making you unhealthy

[#nfa](#) [#hijabis](#)

Me: Fine can I go out

[Liked by Dawn

Parents: no

-EO 13 January 2020]

Figur 6: Bidrag fra Adam, viser hvordan Dawn også relaterer seg til memen.

Når det kommer til tilfeller av levd religion i mitt datasett, har deltagerne sendt inn flere memes om Islam og hvordan det er å leve som muslim. De følger ikke nødvendigvis de samme kategoriene Aguilar et al setter opp, men jeg vil konstatere at memene i dette datasettet likevel også er en form for levd religion da man henter inspirasjon fra religiøse kilder og tilpasser til sin personlige hverdag. Det er derfor nærliggende å anta at de deltagerne som sender inn memes om islam og hvordan man lever som muslim, selv er muslimer. Den dataen har ble sendt inn faller som oftest inn under kategorien om «stock character memes with religion themes», men jeg vil ta bruke anledningen til å utvide Aguilar et al sin definisjon av denne gruppen. De definerer som sagt denne kategorien som religiøse elementer i et ikke-religiøse, makromeme av et spesifikt format. Ved å bruke makromemes i definisjonen av kategorien, utelukker man aktuelle memes i mitt datasett som ellers hadde blitt inkludert. Jeg vil derfor argumenterer for å bruke definisjonen «memes som legger til religiøs kontekst i memes med ellers ikke-religiøse elementer». Dette er en bred definisjon som passer bedre til denne oppgaven og som vil inkludere memes som ikke har en typisk «stock character» i makromeme format, men som heller ser ut til å være skjermdumper fra Twitter, Tumblr og andre sosiale medier. Det er likevel viktig å beholde essensen i Aguilar et al sin definisjon og jeg vil spesifisere med å bare inkludere de memene som på en eller annen måte referer til populærkultur.

Etnisitet og rase

Dette subtemaet kommer til å ta for seg det etniske og rasemessige perspektivet ved datasettet mitt. Litteraturen jeg vil bruke er tidsaktuelle forskningsartikler som tar for seg hvordan aspektet om rase og etnisitet kommer til syns i memes med utgangspunkt i det de kaller «Black Twitter» og Black Lives Matter bevegelsen. Disse artiklene kan virke av grensende da de i hovedsak er skrevet i afro-amerikanske kontekst, men jeg har kommet frem til flere elementer og perspektiver disse forfatterne trekker frem som er aktuelle for mitt datasett.

Sharma skriver om hvordan digitale plattformer er med på å konstruere rasemessige identiteter gjennom emneknagger oftest brukt av afro-amerikanere, (Sharma, 2013). Disse plattformene har vist seg å være lite nøytrale i spørsmålet om raset som man tidligere trodde, hun viser til forskning som viser at eksisterende, rasemessig segregering og ulikhet også har funnet en plass i det digitale rom. Dette er noe jeg vil trekke opp til Hollands bekymringer om strukturelle markeringer og dets betydning for personers identitet. Sharma mener at dagens Web 2.0 med alle ulike former for sosiale medier og brukergenerert innhold er med på å utvise ulik grad av identitetsmarkering og rasemessig segregering (Sharma, 2013). Han skriver videre om hvordan forholdet mellom online identitet og identitet i virkeligheten er dynamisk og under stadig endringer. Tidligere har man sett på online identitet, altså fremstillingen av seg selv på nett, som et separat tillegg til hvordan man forstiller seg selv i virkeligheten, men dette er ikke nødvendigvis lenger tilfellet med Web 2.0.

Det er to spesifikke tilfeller av uttrykk for etnisitet og rase som kommer frem i datasettet mitt. Det første jeg vil snakke om er emneknaggen #whitepeople, og alle variasjoner derav. Dette er en emneknagg som brukes om stereotypier og tidvis ignorant oppførsel som latterliggjøres. Mange handler om stereotypien «basic white girl», men betegnelsen «basic» er også noe som ved noen anledninger beskriver hele demografien hvite mennesker. Memen inkluderer en kommentar fra Jane hvor hun beskriver bakgrunnen for denne memen og hvordan «white people» blir snakket om i memes. Hun understreker at hun liker denne humoren for hun både kjenner seg igjen og fordi hun kan le av seg selv. Dette er et gjentakende tema i dataen hun sender inn, og noe som kommer frem i kapittel 5.3.

If white people have no culture why does
Spicy Water exist 🤔🤔🤔

[#spicy](#) [#whitepeople](#) [#smh](#) [#nfs](#) [#uio](#)

Ukasmeme 41: Spicy Water

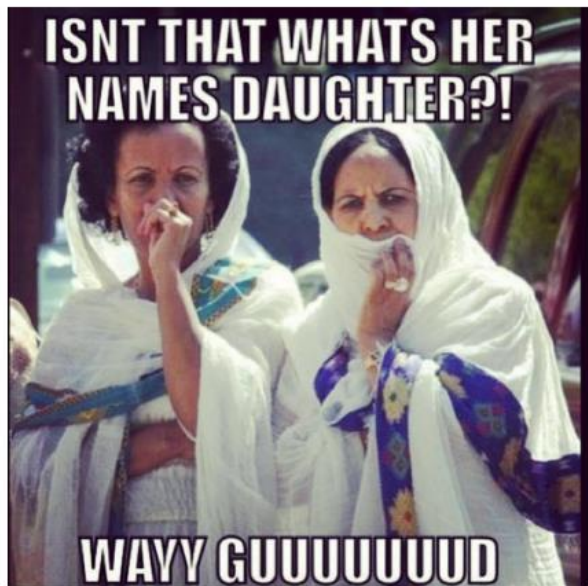
Dette er en av mine personlige favoritter og det finnes mange varianter av dette memet. Konteksten til memet er at det går ut på en slags stereotypi om at hvite mennesker ikke har noen kultur. Hvite mennesker blir ofte fremstilt som "basic" i media og det er noe som er veldig morsomt å tulle med. En annen stereotypi om hvite mennesker er at vi har en veldig lav toleranse for sterk mat og personlig så kjenner jeg meg veldig igjen. Dette er noe som blir gjort narr av i dette bildet. Konseptet om at vann kan være sterkt/spicy er ganske absurd og overdrevent og det er noe av grunnen til hvorfor det er så morsomt. Sammen med emojiene som blir brukt i dette memet understreker det hvor tullete og overdrevent det er. Til slutt synes jeg det er gøy å kunne både kjenne seg igjen og samtidig le av seg selv.

Figur 7: Bidrag fra Jane, eksempel på hvordan hun bruke emneknaggen [#whitepeople](#).

Habesha er navnet på et folkeslag fra Etiopia og Eritrea og som emneknagger er det noe som dukker opp ved flere anledninger i dette datasettet. Et grovt anslag viser at det finnes omkring 20 habesha-relaterte emneknagger, og alle ble sendt inn av en og samme deltager. Memene maler et bilde om hvordan det er å være habesha, særlig finner man mange eksempler på å være etnisk minoritet i et vestlig land. Blant annet refereres det mye til artisten Abel Tesfaye, bedre kjent som The Weeknd, som er habesha, men det refereres også til familiære relasjoner, og høytider. I tillegg til at memene beskriver en hverdag som habesha, finnes det også et underliggende budskap om et skille mellom habesha og andre. Dette kommer frem ved å vektlegge at erfaringene man beskriver er forbeholdt personer med habesha opprinnelse, som gjøres ved å legge til emneknaggen [#habesha](#) og ved å formulere memen som en intern vits. Dette er til dels ikke alltid tilfellet da tilsvarende erfaringer også kommer frem i memes som ikke er merket med [#habesha](#). Det vil si at mange memes som er merket [#habesha](#), og som man får inntrykk av bare gjelder mennesker av denne opprinnelsen, også reflekteres i andre memes, sendt inn av andre deltagere. Figur 8 viser et av de første memene sendt inn som omhandlet habesha folket, og inkluderer en kort beskrivelse av hva som inngår i konseptet, og en relevant sammenligning til skandinavere. Denne spesifikke memen beskriver en sladrekultur blant eldre habesha kvinner, som ikke er et enkeltstående fenomen, men noe som eksisterer på tvers av kulturer og landegrenser. Akkurat denne spesifikke makro-meme (dvs dette bildet med stor hvit tekst) kommer i flere ulike versjoner i datasettet, noe som tyder på at deltageren er godt

kjent med fenomenet. Som nevnte like ovenfor er det mange tilfeller av habesha relaterte emneknagger i datasettet, og jeg kommer nærmere inn på disse når jeg skal diskutere hvordan identitetsuttrykk kan komme til syne gjennom hvilke memes og emneknagger deltagerne velger å sende inn.

Her er noen habesha-memes. Habesha er en gruppe mennesker i Øst-Afrika (etiopiere og eritreere). Kan f.eks sammenlignes med skandinaviere. Habesha aunties gossiping #nfs #gossiping #habesha

Figur 8: bidrag fra Suzy, redegjør for habesha-begrepet.

Med tanke på antall memes og emneknagger som refererer til ulike etnisiteter og dermed også balansen mellom vestlig og ikke-vestlige personer som med emneknaggen #whitepeople. Det er da også naturlig at politisk betente temaer som rasisme kommer frem. Williams skriver spesifikt om hvordan memes har blitt brukt av afro-amerikanere for å latterliggjøre og spre bevissthet om hvordan hvite personer kan dra nytte av strukturell ulikhet i USA, (Williams, 2020). Dette gjør de ved å ringe politiet for å rapportere afro-amerikanere for tilsynelatende lovlige og hverdagslige hendelser, men som innringerne selv mener strider mot ulike former for regelverk. Memes om dette har ofte skutt fart på sosiale medier som Twitter og Facebook, og ført til at raseri blant den generelle befolkning særlig med tanke på USA historie med politibrutalitet mot svarte innbyggere. Williams skriver om hvordan denne overvåkingen av afro-amerikanere som ender i telefonanrop til politiet hviler på rasistiske tankegodt og det man i statene kaller «white supremacy», eller hvit overmakt på norsk (Williams, 2020). Rasisme i USA er anerkjent som et problem i datasettet for denne oppgaven, da flere emneknagger og memes referer til amerikansk politi og deres håndtering av rasemessige hendelser (se figur 9). Det er slike memes som har vært med å initiere en internasjonal samtale om raserelasjoner over hele verden, i stor grad kan det sammenlignes med Black Lives Matter-bevegelsen, og kan

faktisk gagne denne bevegelsen med å starte samtaler om rase. Som nevnte tidligere, og som også kommer til å bli nevnte senere, er humor er en viktig taktikk for å engasjere til en dialog, enten om rasisme eller andre samfunnsrelevante temaer da det er en fordøyelig form for sosial kritikk og resistens, (Williams, 2020).

Denne memen tar opp situasjonen i USA nå angående racial profiling og politivold. Mange svarte menn har blitt drept og utsatt for uprovosert vold av politiet kun fordi de er svarte. De fleste var helt vanlige studenter, lærere og mennesker som egentlig ikke hadde fått politiets oppmerksomhet om de ikke var svarte. Denne memen tuller med at Obama som var president også stoppes uten grunn, og de gir faen i hvem han er og hvor suksessfull han er - han er tross alt svart.

[#smh](#) [#Daquan](#) [#racialprofiling](#)
[#whitecops](#) [#murderingblackmen](#)

Figur 9: Bidrag fra Suzy, viser en rasismeorientert meme.

Memes er karakteristisk enkle å lage, noe som gjør det til en tilgjengelig og populær kommunikasjonskanal. Dette kan derfor være en egnet kanal for å tydeliggjøre minoritetsstemmer og belyser perspektiver og diskurser som vanligvis ikke er løftet frem i offentligheten. Tydeliggjøring av minoritetsstemmer på en side og ytterlig marginalisering av allerede marginaliserte grupper på den andre er noe som trekkes frem lenger ned i oppgaven når jeg skal diskutere studentmemes i lys av artikkelen til Ask og Abidin (2018). Det er likevel noe som er aktuelt å diskutere også i en religiøs og etnisk kontekst. Jeg har til nå diskutert hvilken betydning spredningen av memes kan ha å si for sosiale bevegelser som Black Lives Matter og påvirkningen på politisk engasjement hos unge. Memes har derfor et betydelig kommunikasjonspotensiale når det kommer til løfte frem minoriteter slik at de kan fortelle sine egne historier.

5.2.2 Politikk

Av temaer som kommer frem i datasettet er politikk et av de desidert største. Det lønner seg er derfor å redegjøre hva tidligere forskning viser om skjæringspunktet mellom memebruk og politisk delaktighet, og om det er noen sammenheng. Det er vanskelig å anta med hvilken hensikt deltagerne i forskningsprosjektet sendte inn bidrag, om de velvitende deltok i en utbredt sosial praksis, om de sluttet seg til noen sosiale eller politiske bevegelser, eller om de deler for, som Graeff skriver, «it is just funny» (Graeff, 2014). Det skal ikke spekuleres i deltagerens egne politiske holdninger, men det massive antallet politiske memes kan tyde på en politisk engasjert gjeng med deltagere.

Mihailidis (2020) og Graeff (2014) er blant forfattere som forsker på politiske memes. Graeff skriver om hvordan deltagerkulturen på internett har ført til at politikeres taler, utsagn og handling blir behandlet som digitale enheter for politisk satire (Graeff, 2014). Disse enheter kan sammenlignes direkte med Dawkins sin definisjon av memes som små overførbare enheter av kulturell signifikans. Memes er som Graeff selv skriver «multi-participant creative expressions through which cultural and political identities are communicated and negotiated» (Graeff, 2014). Det vil si at man gjennom deltagelse i memesbruk vil kommunisere og forhandle sin kulturelle og politiske identitet. Graeff tok utgangspunkt i tre casestudier om memes som var spesielt populære i det amerikanske presidentvalget i 2012, og vil argumenterte for hvordan man ved å dele disse memes av disse temaene er politisk delaktig.

Ingen av de memene Graeff snakker om viste seg i Nye Stemmer-korpuset, men alle deltagerne i forskningsprosjektet har sendt inn memes som kunne kodes som politiske. Det var flere referanser til amerikansk politikk og da spesielt Donald Trump. Disse memene viste seg å alltid skildre Trump i et negativt og latterliggjørende lys. Ett eksempel på dette er figur 10. Bildet illustrere bare en spagettirett noen har mistet på bakken, men teksten på bildet, og emneknaggene, trekker frem likhetene i form og farger mellom den forkastede maten og tidligere president Donald Trump. Bildeteksten viser til hvordan Trump er kjent for å bruke den sosiale plattformen Twitter for å dele sine mange tanker, men også for å true Nord-Korea. Memen er åpenbart humoristisk, men Graeff mener at deltagelse i skapelsen og delingen av politiske memes (slik figur 10, etter emneknaggene å dømme er) er inkludert i politiske deltagelse. Dette argumentet er noe som kommer frem senere i oppgaven også, og er et viktig poeng å trekke frem i forkant av drøftelsen av andre politiske memes.

[#trump](#) [#spaghetti](#) [#nfs](#)

Figur 10: Bidrag fra Karen.

Eksemplene Graeff bruker i sin studie følger de klassiske makromeme-formatet, et bilde med store, hvite blokkbokstaver som gjerne referer til en større vits eller hendelse. Det er relativt enkelt å produsere et slikt bildet, og Graeff mener dette er en av grunnene til at de blir delt i stor grad. Han påpeker også at denne type spredning kan ansees som en form for politisk handling i seg selv (Graeff, 2014). Brukergenererte politisk humor øker også i resten av verden, og han viser til massive sosiale bevegelser som den arabiske våren, Occupy Wall Street og spanske *indignados*, som skulle jobbe mot innstrammingspolitikk i Spania. I tillegg har jeg tidligere også nevnt #BlackLivesMatter. Dette er eksempler på hvordan deling av politiske memes kan drive frem det Graeff kaller «connective action networks» gjennom personlige uttrykk som blir delt over sosiale medier, (Graeff, 2014).

Graeff gjør også et poeng av å snakke om dissens om politisk verktøy, og hvordan memes spiller en rolle i dette. Dissens handler om påvirke makten i samfunnet og utfordre det som er status quo, og kommer til syns i to former, enten som utgang (man forlater debatten) eller stemme (man bruker stemmen for å ytre meninger). Sistnevnte er et virkemiddel som man kan finne flere eksempler på i mitt datasett. Det vises til Shelby (2015) som argumenterer for at dissens også burde inkludere symbolske uttrykk i den forstand at slike uttrykk kan være høyst politiske, men i bunn og grunn ikke er opptatt av hvilken påvirkning man har på politiske krefter. Sånn sett kvalifiserer skapelsen og delingen av politiske memes seg som en gyldig form for politisk deltagelse, og kan bidra til dannelsen av øyeblikk hvor det samles sammen en gruppe mennesker gjennom dissens og deltagelse i memebruk (Graeff, 2014). Det vil kunne

være en gruppe som har en sterkere gjennomføringskraft enn de hadde hatt alene. «Meme sharing indicates there is something worth paying attention to in that moment. Maybe it is just funny. Maybe it is a little bit too true, which underlies the humor and implores us to pass it on» (Graeff, 2014).

Sitatet viser hvordan memes kan brukes både generelt og i en mer politisk kontekst, videre blir memebruk beskrevet som en måte å indikere at man er en «del av gjengen» på, det viser kan man forstå vitsen og referansen og kan gi en følelse av inkludering. Graeff mener at denne følelsen kan inspirere til fremtidig diskurs. Dette er et fenomen som kan eksemplifiseres med figur 11, som er en meme som man kun forstår hvis man også forstår hva den referer til. Eksemplet viser to fremtreende muslimske menn i Islamsk Råd Norge og en kvinne i niqab, vi ser også en falsk tekstmelding limt over bildet hvor det er tilsynelatende tidligere Fremskrittpartileder Siv Jensen som spør nåværende leder Sylvi Listhaug om hvordan det går og om hun har funnet ut av noe. Vitsen her at Jensen har sendt Listhaug på spionasjeoppdrag i Islamsk Råd for å avdekke noe de kan bruke i sitt politiske virke. Denne konteksten er ikke noe man kan gjette seg frem til, men som man må ha bakenforliggende kunnskaper om fra tidligere for å forstå og dermed vise at man er «med i gjengen».

[#politisk](#) [#regjering](#) [#norge](#)
[#norskememes](#) [#nfs](#) [#uio](#)

Figur 11: Bidrag fra Jane.

5.2.3 Skole og utdanning

Deltagerne i studien var i alderen 16-19 år og det er derfor naturlig å anta at de bruker store deler av hverdagen i undervisningssettinger. Dette temaet handler med andre ord om institusjoner deltagerne har mye med å gjøre, og det er nærliggende å tro at dette vil ha utslag på datainnsamlingen. Denne antagelsen ble i noen grad motbevist da memes som omhandler skole og utdanning utgjør en beskjeden 1,94% av datasettet. Årsaken til dette er uklart, men det er likevel en stor nok andel for å besvare og belyse deler av problemstillingen. Jeg vil først redegjøre for en studie som jeg mener er av interesse for oppgaven, ikke bare med tanke på data som handler om skole og utdanning, men det er flere aspekter ved denne studien som jeg anvender andre steder i oppgaven.

Skole og utdanning slik det blir fremstilt i memes er temaet for forskningsartikkelen i Ask og Abidin (2018). De undersøkte hvordan memes om studentlivet blir anvendt på sosiale medier og hvilke temaer som var gjennomgående. For å kunne gjennomføre denne studien hentet de data fra den populære Facebook-gruppe, «Student Problems» hvor hele formålet er å dele memes om studenthverdagen, dette gjorde det ved å laste ned data over to perioder som resulterte i 179 memes. Videre kodet man dataen med en induktiv tilnærming, før det gjennomgikk en åpen koding hvor forfatterne så etter gjennomgående temaer og nøkkelkategorier. I tillegg til innholdsanalyse ble det også samlet inn materiale for å kontekstualisere innholdet. Dette var i form av en workshop med 15 studenter for å høre deres perspektiver om datasettet og forfatterne fulgte også mediadiskurs om studenter som inneholdt nyhetsartikler, debattinnlegg og ekspertkommentarer (Ask & Abidin, 2018).

Noe som skiller memes om skole og utdanning fra de andre temaene jeg har redegjort for er at denne gruppen memes bygger på en sterk felles identitet som kan eksistere på tvers av ulike demografier. Studenter deler memes som de relaterer seg til og som de kjenner seg igjen i, bidrar til å skape en felles identitet rundt det å være student. En felles identitet er veldig viktig for spredningen av skole- og utdanningsrelaterte memes, og har ført til en egen sjanger innenfor memes, ofte referert til som «student problemer» (Ask & Abidin, 2018). Denne identiteten blir som en felles arena hvor studenter (og elever) kan deler erfaringer om studentlivet. Fellesskapet som etableres i slike arenaer bygger på felles forståelse, identitet, interesse og retorikk. I mange tilfeller er dette med på løfte frem stemmer i samfunnsdebatten som tidligere ikke har fått noen stor oppmerksomhet, noe som er et stadig tilbakevendende fenomen i studier om memes og noe som diskuteres ytterligere senere i oppgaven. Ask og Abidin etablerte 3 gjennomgående temaer de fant i sitt datasett: overveldende, stressende og skamfullt er den første av disse, den

andre er selvavskrivende humor, og siste skriver de om er prokrastinering, mangel på kontroll og skyldfølelse. Jeg skal nå kort redegjøre for de ulike temaene for å kunne identifisere spor av disse i mitt eget datasett og for å kunne vise til hva disse temaene kan ha å si for identitetsuttrykk.

En stor andel av studentmemes handler om negative følelser, studentene føler seg overveldet og stresset av alt de må gjøre og de bærer kanskje på en følelse av skam for å ikke ha god nok kontroll, (Ask & Abidin, 2018). Memene forfatterne har sett på formidler student problemer som en uunngåelig del av studenttilværelsen, og som ikke er mulig å løse. Primært brukes memes med dette temaet som en måte å fortelle om problemene fremfor å løse de, og at man ikke har noe annet valg enn å stå i det. Et utløp for denne frustrasjon kan ligge i å betro seg til det fellesskapet som også opplever disse problemene, og samme nivå av frustrasjon. Dataen Ask og Abidin viser til angående dette temaet maler et bilde av studentlivet som en ensom eksistens, og bygger på erfaringer om stress, skam og overveldelse. De skriver også om debatten rundt studenthelse og hvordan undersøkelser viser at dette forverres. Flere undersøkelser gjort på norske studenter psykiske helse kan bevitne om det samme, som for eksempel Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT-undersøkelsen) fra 2018.

Videre skriver de om selvavskrivende humor, hvor man kan le av sine egne og andres uhell. Humoren kommer at man kan identifisere og relatere seg til de erfaringene som memene snakker om. Blant andre virkemidler ser man at overdrivelse dominerer bruken av denne typen memes, det vil si at man for eksempel drar vanskeligheten ved å studere eller personlige fiaskoer til det ekstreme. Ofte kan man kombinere overdrivelse med de negative følelsene jeg beskrev ovenfor, og man kan med det skape memes som mange anerkjenner som en felles erfaring som del av en kollektiv identitet. Figur 12 fra mitt eget datasett eksemplifiserer dette denne følelsen av håpløshet og overveldelse. Overdrivelse fører også med en del fleksibilitet som åpner for flere tolkninger av den aktuelle memen. For noen studenter er studenttilværelsen faktisk så ekstremt vanskelig som memes kan få det til å virke som, mens andre synes det er humoristisk overdrivelse av vanlige studentproblemer. Man kan altså ha ulike måter å tolke memes på, men som forfatterne selv skriver «humour fuels the memes' virality by expanding their relatability» (Ask & Abidin, 2018). Memes om studentproblemer gjør narr av universelle problemer for alle studenter, men det kommer fra reelle erfaringer.

[#nfa](#) [#schoolgotmelike](#)
[#stress](#)

"attendance is required"

"89.9999% is a B"

"no extra credit"

"no phones"

"i don't accept late work"

Figur 12: bidrag fra Adam, typisk eksempel på en studentmeme

Det siste av tre temaer som forfatterne i stor grad identifiserte i datasettet sitt handler om prokrastinering, mangel på kontroll og skyldfølelse, dette var det mest utbredte temaet de fant. Prokrastinering er med andre ord veldig vanlig, noe som gir utslag i datasettet. Prokrastinering defineres som en frivillig utsettelse av gjøremål, og kan negativt påvirke læring, prestasjoner, mestringsfølelse og livskvalitet (Ask & Abidin, 2018). Definisjonen gjør det tydelig at denne utsettelsen er frivillig, men forfatterne viser til hvordan man i memes oppfatter denne utsettelsen som igjen er noe som uunngåelig og utenfor studentenes kontroll. De viser til eksempler hvor narrativet i memes er en gradvis utvikling fra en behagelig fritid til at man frykter for fremtiden om man ikke fullfører oppgavene sine. Likevel fremstår disse oppgaven som umulige å gjennomføre. Dette fører ofte til en følelse av skam som studentene prosjekterer innover, (Ask & Abidin, 2018). Man kan følge debatten om studenthelse og raskt etablere ulike synspunkter, men det er interessant hvordan studentmemes er skapt av og for studenter, men likevel plasserer skylden for institusjonelle feil og strukturelle ulikheter på individet, slik som Ask og Abidin konkluderer etter å ha analysert memes og fulgt mediadiskurs om studenthelse. Denne tilværelsen karakterisert med stress, skam og håpløshet er fremstår som en stadig mer normalisert hverdag for studenter. Ved å bruke memes som utløpskanal for disse erfaringene kommuniserer man et til publikum med samme kollektive identitet, man legger til humor for fleksibilitet og for at flere skal kunne kjenne seg igjen, og alt dette gjøre memes til en egnet

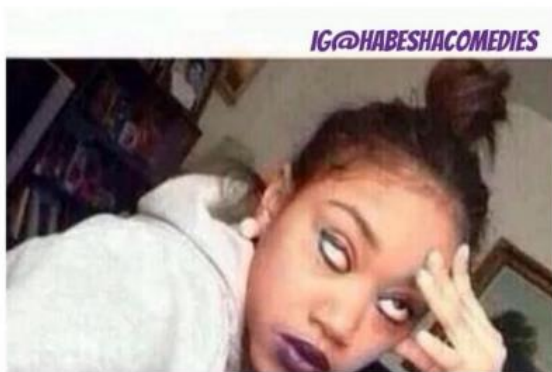
metode å formidle vanlige hverdagsutfordringer studentene ikke snakker så mye om. For mange oppfattes dette som en trygg base hvor man kan luften problemene sine og de negative aspektene ved det å være student, (Ask & Abidin, 2018). Dette bygges opp ytterligere av positive kommentarer som vitner om at flere sitter i samme båten, istedenfor kommentarer som latterliggjør innholdet. Gjenkjennbarheten kjenner en likevel en grense. Ask og Abidin poengterer at mens studentmemes i veldig stor grad er gjenkjennbare for en gjennomsnittsstudent og svært generelle i den forstand, ser man lite til studentmemes som handler om strukturell ulikhet. Forfatterens datasett viser lite tegn til andre temaer som berører studenter som rase, etnisitet, seksuell legning og funksjonsevne. Dette vil være med på å bidra til en ytterlig marginalisering av allerede marginaliserte stemmer, i et rom hvor man skal føle seg trygg på å kunne kommunisere sine utfordringer. «Either way, the shared student identity is built on a discourse where it is acceptable for student to complain about being stressed, but not about being sexually harassed or racially profiled» (Ask & Abidin, 2018). Studenter møter ett helt spekter av problemstillinger, men noen av disse ble dermed usynliggjort og anses ikke som «normale» studentopplevelser.

Artikkel til Ask og Abidin reiser interessante og svært aktuelle spørsmål. Med tanke på eget datasett er deres innspill veldig verdifulle for å kunne analysere og diskutere de memene som omhandler skole og utdanning. De har også kommet med bidrag som vil være nyttige i andre sammenhenger for oppgaven. Som nevnt tidligere, utgjøre ikke skole- og utdanningsorienterte memes en stor del av datasettet, men i lys av problemstillingen er det viktig å legge vekt på denne delen av ungdoms hverdag og deres tilnærming til dette. Jeg vil legge vekt på at de temaene Ask og Abidin redegjør også eksisterer i eget datasett, som figur 12 viser. Som redegjort for ovenfor er ytterlig marginalisering av allerede marginaliserte grupper en bekymring forfatterne trekker frem og som i deres datasett er en reell bekymring, men dette er ikke tilfellet for denne oppgaven. Det finnes flere tilfeller av memes som ikke bare handler om studentlivet, men som også påpeker hvordan det er å være etnisk minoritet i skole og utdanning. Figur 13 formidler en følelse av oppgitthet som «alle utlending kan relatere» til. Hendelsen som beskrives er hvordan lærere ikke kan uttale navnet til minoriteteselever riktig og at dette er noe som skjer gang på gang. Bildeteksten vitner om at dette er en utbredt problemstilling i undervisningssettinger. Dette er bare ett av flere tilfeller som viser at datasettet for Nye Stemmer har viet plass til minoritetsstemmer, stikk i strid med Ask og Abidin sitt datasett. Årsaken til denne forskjellen ligger nok i datainnsamlingsprosessen. Ask og Abidin skriver at de samlet data i to omganger hvor de lastet ned og lagret 179 innlegg fra den populære

Facebook siden «Student Problems». Dette er en side som deler generelle memes som er gjenkjennbare for alle studenter på tvers av demografier. Man kan spekulere om at administratorene for denne siden ikke deler memes om erfaringer som er gjenkjennbare for marginaliserte grupper for å kunne nå ut til flest mulig personer med så mange innlegg som mulig. Nye Stemmer derimot samlet 7 ungdommer fra ungdomsråd i ulike bydeler i Oslo som fikk i oppgave å sende inn memes som de selv relaterte seg til. Blant disse ungdommene har man representert begge kjønn, flere etnisiteter og religioner. Alt dette har ført til et mangfoldig og rikt datakorpus med memes som kanskje ikke alle kan relatere seg til, men som beskriver mange erfaringer på tvers av demografier.

Teacher: How do you say your name again?

Me: Here we go again..

Alle utlendinger kan relatere. Når de bare dreper navnet ditt:// #nfs #teachers #foreign #ripnavn

Figur 13: bidrag fra Suzy, illustrerer erfaringen rundt det å være minoritetselev i norsk skole.

5.2.4 Mental helse

Memes kodet til mental helse er i desidert mindretall i dette datasettet. Av 261 memes var kun 14 av de merket med en emneknagg som kunne regnes som relatert til mental helse. Det er likevel verdt å dedikere noe plass i oppgaven til dette temaet da forskningsartikler rundt dette kan belyse andre aspekter ved datasettet. Alle memene var, etter McCosker og Gerrard egne analyser, brukt i den memetisk forstand. De definerer nemlig tre nøkkeltemaer for memes i sitt datasett sentrert rundt emneknaggen #depressed på Instagram. Disse temaene er inspirasjon og estetikk, memetisk praksis og kroppsliggjøring, og ble definert etter et datakorpus bestående

av 3496 innlegg med den offentlig brukte emneknaggen #depressed over en periode på 48 timer. Fra dette korpuset hentet de ut et datasett med 103 innlegg fra 92 forskjellige profiler, og inkluderte ett innlegg fra disse profilene før og etter det aktuelle innlegget markert med #depressed. Denne utradisjonelle forskningsmetoden har ifølge forfatterne vist seg å være fleksibel og ført til at man kan avdekket andre mønstre enn om man bare inkluderte innlegg med #depressed, (McCosker & Gerrard, 2020). Til tross for det faktum at emneknagger kan brukes som en sosial ressurs som kan skape fellesskap mellom ulike samfunnsaktører (Yang, 2016; Zappavigna, 2015), er ikke dette tilfellet for #depressed-knaggen. Dette er en knagg som er ekspansiv og mangesidig. En tentativ overflateanalyse viser at Instagram ikke er en funksjonell plattform for å samle og skape et fellesskap rundt fokus på mental helse, da kun et mindretall av datasettet til McCosker og Gerrard så ut til å inkludere referanser til de faktiske erfaringene rundt depresjon. Dette var også tilfellet i mitt eget datasett. Når man nå skal se nærmere på emneknagger rundt mental helse og betydningen av dette for min egen oppgaven er det viktig å merke seg at linjene mellom bestemt og seriøst engasjement, og forstyrrende og lekne memetiske praksiser blir uskarpe.

I den offentlige bruken av denne emneknaggen har man altså formulert tre nøkkeltemaer; inspirasjon og estetikk, memetisk praksis, og kroppsliggjøring. Inspirasjon og estetikk handler i stor grad om estetikken rundt depresjon. Det vil si grafiske bilder med sitater som formidler enten en oppmuntring til positivitet og bedring av den mentale helsen, eller negativitet og en følelse av hjelpeløshet. Forfatterne merker seg at det også er et gjennomgående visuelt tema som går igjen, bestående av dystre farger og illustrasjoner ment for å formidle den følelsesmessige tilstanden man assosierer med emneknaggen. Videre står det skrevet om at dette temaet er «'connectable' and consistent, enabling the affiliation capacities associated with hashtag use» (McCosker & Gerrard, 2020). Det vil si at man ved å bruke #depressed på denne måten kan koble tilknytninger til andre, slik som Zappavigna (2015) og Ask og Abidin (2018) også skriver. Et annen gjennomgående tema McCosker og Gerrard påpeker er «embodiment», som jeg oversetter til kroppsliggjøring. Dette kan være et noe problematisk tema, da det er en risiko for grafiske fremstillinger av faktisk kroppsliggjøring av depresjon. Forfatterne skriver at dette temaet er det som nærmest beslektet den faktiske erfaringen av å lide av depresjon, man ser direkte referanser til selvskadning og selvmordstanker i dette temaet. Det kommer også frem at dette temaet ikke blir markert med emneknaggen #depressed i like stor grad som andre, men at McCosker og Gerrard fant frem til disse bidragene ved å legge til innleggene før og etter innleggene som faktisk var tagget med emneknaggen. Med andre ord, kroppsliggjøring

av depresjon var i mye mindre grad del av det originale datakorpuset, men ble inkludert ved hjelp av forfatterens egen forskningsmetode. Man kan da stille seg spørsmålet om legemegjøring av depresjon ikke blir tagget på grunn av plattformens modereringsprosedyrer eller på grunn av brukernes vaner når de selv deler disse innleggene.

McCosker og Gerrard nevner et tema til, memetiske praksiser som er spesielt relevant for denne oppgaven. Av tre måter å bruke #depressed på utgjør memes 35% av datasettet opp mot inspirasjon og estetikk sine 38% og kroppsliggjøring sine 15%, dette er en god indikasjon på at en humoristisk, provokativ, eller ironisk tilnærming til depresjon er vanlig (McCosker & Gerrard, 2020). Mange innlegg bruker også emneknagger for sitt eget interpersonlige gode enten ved å skape tilknytninger til andre eller for å få flere følgere. Et annet poeng som er verdt å nevne når det gjelder memes om depresjon er at det egentlig ikke er memes om depresjon. Slik depresjon blir formidlet gjennom inspirasjon og estetikk-bruk eller ved legemegjøring, kan man se at memetisk bruk av denne emneknaggen hviler på en provokativ, forstyrrende og undergravende, men også humoristisk og ironisk praksis. McCosker og Gerrard mener derfor at denne bruken kan avvises og regnes som urelatert til den faktiske erfaringen av depresjon. Disse innleggene opererer med den hensikt å bruke depresjonsrelaterte emneknagger på en performativ måte som kan binde personer sammen gjennom provokasjon og humor. «Internet memes are deployed for social bonding rather than for sharing information. Humour is a very common strategy supporting this bonding» (McCosker & Gerrard, 2020).

“How’s your mental health?”

Me:

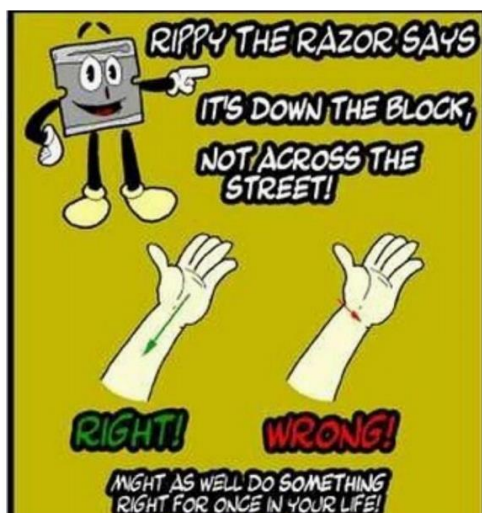
#mentalhealth #depresjon

Figur 14: bidrag sendt inn av Samantha, skildrer en memetisk bruk av #depresjon.

Til tross for at det er et mindretall memes i mitt eget datasettet som kunne blitt kodet til mental helse, er det naturlig å anse at memetisk praksis slik McCosker og Gerrard snakker om som

det mest fremtredende i mitt datasett. Det finnes flere tilfeller av «mørk humor» i datasettet, og nesten ingen memes inneholder det som betegnes som inspirasjon og estetikk, men det finnes noen tilfeller av legemegjøring. Det man kan finne i den lille gruppen memes om mental helse er memes med underliggende mørk og/eller absurd humor, slik som eksemplifisert i figur 14 og 15. Ved å undersøke bruken av mental helse relaterte emneknagger, nærmere bestemt #depressed, og redegjøre for hvordan brukere på Instagram har tatt i bruk emneknaggen kan man trekke paralleller til hva slags memes deltagere i forskningsprosjektet Nye Stemmer har sendt inn. Vi ser at alle memes som er kodet som mental helse, faller under kategorien memetisk praksis, da det finnes lite tegn til estetisering eller legemegjøring av depresjon. Det finnes ett unntak i Figur 13, sendt inn av Dawn. Denne memen er ment som del av en memetisk praksis, men man kan argumentere for at det også kan leses som en legemegjøring av depresjon da det viser til selvskading.

[#depresiv](#) [#nsfw](#) [#livet](#)

Figur 15: bidrag sendt inn av Dawn, denne memen viser både en kroppsliggjøring av depresjon, men også en memetisk bruk av #depresiv.

5.3 Forskningsspørsmål 2: Identitetsuttrykk gjennom memes

Som nevnt innledningsvis i dette kapittelet har jeg satt sammen identitetsprofiler for tre deltagere med en ujevn fordeling i temaer de bidro med. Det vil si at Jane, Ellen og Suzy viste en større interesse i visse temaer, og til tider belyste de også subtemaer innad i disse temaene. Jane bidro i størst grad til kategorien «referanser til seg selv», som er et tema som bruker emneknagger som holdningsindikasjoner. Jeg valgte å etablere en identitetsprofil for Ellen da hun viste en jevn bruk av hele tre temaer, mens Suzy på den andre siden nesten utelukkende brukte religion eller etnisitetsorienterte emneknagger. Dette redegjør jeg nærmere i identitetsprofilene som er inkludert som vedlegg. Det er også verdt å nevne at temaet «referanser til seg selv» ikke har blitt anvendt i oppgaven tidligere, men ble dannet og undersøkte spesifikt for dette forskningsspørsmålet. Dette er en gruppe emneknagger som ikke har noen annen hensikt enn å illustrere en viss form for gjenkjennbarhet for deltagerne. Somt tidligere nevnt finnes det ikke noen rød tråd i dette temaet, men det handler først og fremst om hvordan deltagerne oppfatter memene, hvor gjenkjennbar den er, og hvordan de vil videreformidle den. (Alle deltagerne har bidratt til denne kategorien, og med tanke på at temaet handler om hva ungdommen relaterer seg til er det naturlig at dette er et tema som vi nå i to av tre tilfeller skal se nærmere på.)

Datasettet for denne oppgaven er som kjent bygd opp rundt emneknaggene deltagerne har brukt for å markere de memene de har sendt inn. Frem til nå har disse markørene blitt brukt som innholdsindikatorer, det vil si at jeg har brukt emneknaggene som pekepinn for hva memene handler og deretter kode de til riktig tema. Det kommer nå et skille mellom denne bruken av emneknagger, og hvordan jeg vil bruke emneknaggene for å besvare spørsmålet om identitetsuttrykk. Jeg vil fremover ikke bruke emneknagger som indikatorer på innhold, men som en form for holdningsindikasjon. Dette vil være særlig relevant når jeg skal analysere hvordan deltagerne har brukt memes tilhørende «referanser til seg selv» .

5.3.1 Identitetsprofil Jane

Jane sendte til sammen inn 119 dataobjekter til Nye Stemmer-korpuset med 479 tilhørende emneknagger. Som tabell 1 viser ble antall emneknagger redusert til 106 og memes til 61 stk. Av disse tilhørte 40 memes og 67 emneknagger temaet «referanser til seg selv», som er en betraktelig stor del av innsendte bidrag fra Jane, mens 13 memes og like mange emneknagger tilhørte temaet religion og etnisitet. Begrunnelsen for fokuset på de ulike temaene for hver av deltagerne blir redegjort for under. Vedlegget (se vedlegg 1) som omhandler Janes

identitetsprofil kartlegger hvilke emneknagger hun bruker, og inkluderer en ordskey for å illustrere hyppigheten av disse. Jeg vil nå gå grundig gjennom hennes bruk av emneknagger som ble kodet til «referanser til seg selv», men også redegjøre kort for hvordan Jane stod for mesteparten av innsendte memes med emneknaggen #whitepeople.

5.3.1.1 Referanser til seg selv

For Jane er «referanser til seg selv» det temaet hun bidro mest til. Som tidligere nevnt er dette et tema som handler mer om i hvilken grad deltagerne kan relatere seg til en gitt meme, og ikke om selve innholdet. Det er verdt å nevne at denne deltageren sendte inn memes med emneknagger som kunne kodes til både «referanser til seg selv» og andre temaer i datasettet. Jane illustrerte dette ved å bruke emneknaggen #relatable totalt 27 ganger, #same 21 ganger og #me syv ganger. Dette er klassiske eksempler på hvordan man kan gi uttrykk for om man kjenner seg igjen i memen. Akkurat disse emneknaggene blir brukt av alle deltagerne i varierende grad og form, og det er ikke uvanlig om flere emneknagger vedrørende det samme temaet blir kodet til en og samme meme.

yarter

big mood.

uglynewyork

Live action winnie the pooh movie look crazy

[#same](#) [#relatable](#) [#rip](#) [#nfs](#) [#uio](#)

Hentet fra min Instafeed 02.10.2017

Kontekst: lagd i tumblr. Det er et bilde av en liten gutt som gråter, mens han holder en pistol i hånda. Bildene er såkalte stock images, noe som ofte brukes i ulike memes. Denne typen bilder er gjerne morsomme i seg selv. De skal være generelle bilder, men innimellom finner man bilder som disse der det er helt ufattelig hvorfor de eksisterer i utgangspunktet. Setter man de sammen med en morsom kommentar eller to har man raskt et meme. Den første kommentaren er "big mood" som antyder til at man relaterer til dette ganske merkelige bildet. Det er noe ved et trist lite barn med en pistol i hånda som er både komisk og på en eller annen måte gjenkjennelig i og med at man føler seg sårbar og i kanskje i en posisjon med for mye ansvar. Det er allikevel den siste kommentaren som er mest morsom samtidig som den letter enda mer på situasjonen. Den antyder at dette er bilder fra spillefilmen om Ole Brumm, på grunn av likheten i antrekket til gutten og figuren.

Figur 16: bidrag fra Jane.

Figur 16 er et tydelig eksempel på dette. Her har Jane brukt emneknaggene #same og #relatable, og inkludert en beskrivelse av memen. Memen i seg selv er en skjermdump av et tumblr innlegg og portretterer en tydelig opprørt liten gutt med håndvåpen, noe Jane rettmessig beskriver som et komisk bilde. I tillegg består memen også av kommentarer fra tumblr brukere. Den første

kommentaren «big mood» er internetttslang for noe andre kan relatere seg til, og blir gjerne brukt til absurde bilder som eksemplet til Jane viser (knowyourmeme.com, 2018). Videre har noen kommentert en referanse til barnekarakteren Ole Brumm, på engelsk «Winnie the Pooh», dette er antageligvis på grunn av fargene i guttens antrekk som er det samme som den lille, gule bjørnen. Selve setningen kommenterer på hvordan en hypotetisk spillefilm om Ole Brumm ser «vill ut» med tanke på at disse bildene ikke speiler noe av komforten eller den barnlige følelsen man gjerne assosierer med vennene i Hundremeterskogen. Vitsen her er selvfølgelig at dette ikke er bilder fra en film om Ole Brumm, men likheten i fargene og overdrivelse i bildebeskrivelser er likevel arena for humor.

Jane har lagt til sin egen kommentar for å kontekstualisere memen ytterligere, og skriver mye av det samme jeg har beskrevet ovenfor. Det første hun snakker om som er spesielt interessant er hennes bruk av «stock images». Jeg vil legge til at også Aguilar et al (2017), nevner dette fenomenet. De snakker om hvordan bilder brukes som maler for memes, og er gjerne lett gjenkjennelige. På godt norsk kan man kalle dette for arkivbilder som man kan kjøpe rettighetene til for å kunne bruke i egne prosjekter. Det faktum at bildene av den lille gutten har teksten «shutterstock» på tvers av bilder vitner om at dette er et slikt arkivbildet. Som Jane selv nevner skal disse bildene være generiske, men humoren virker til å finnes når disse bildene ikke er generiske men faktisk ganske absurde.

Basert på de emneknaggene hun har brukt og det hun selv skriver i kommentaren, ser det ut som om Jane relaterer seg til det memen uttrykker. Selv skriver hun om en følelse av sårbarhet, mest sannsynlig er det en referanse til hvordan barnet gråter og er opprørt. Hun skriver videre at man kanskje er i en posisjon med for mye ansvar, og jeg vil tolke dette som at hun mener at memen uttrykker en følelse av å være overveldet. Når det kommer til resten av bidragene som ble kodet til «referanser til seg selv», la jeg merke til en vedvarende trend hvor Jane kunne relatere seg til andre memes som opprettholdt samme nivå av absurditet. Det vil si arkivbilder med tilfeldige motiv og bilder som ikke gir helt mening, men som Jane markerer med emneknagger som #same, #relatable og #true, eksemplifisert ved figur 16. Dette er noe jeg vil tolke det Ask og Abidin (2018) også beskrev som selvavskrivende humor, altså humor hvor man kan le av seg selv og andre, og er noe som går igjen ved flere anledninger i dette teamet.

5.3.1.2 Religion og etnisitet

Som tidligere nevnt, og som fortsatt er et viktig poeng, så er religion og etnisitet et komplekst tema å forholde seg til. Deltagerne benyttet emneknagger relatert til disse subtemaene på ulike måter. Jane hadde lite fokus på religionsaspektet ved memes. De få tilfellene hvor hun brukte en religiøst kodet emneknagg fremstod det som ironisk bruk av disse da memene ikke hadde noe overordnet religiøst innhold. Sammenlagt bidro Jane med mer data kodet politikk enn hun bidro til religion og etnisitet, men på grunn av konsistent bruk av emneknaggen #whitepeople velger jeg å fokusere på dette temaet og subtemaet etnisitet. Av 13 emneknagger som kan kodes til religion og etnisitet er 11 av dem #whitepeople.

#Whitepeople

Dette er en emneknagg som jeg inkluderer som etnisitet, til tross for at det refereres til rase. Som nevnt bruker de aller fleste tilfellene av religiøse- og etnisksentrerte emneknaggene Jane har sendt inn emneknaggen #whitepeople. Dette er en emneknagg som ble brukt av de fleste deltagerne, om i ulik grad og kontekst, blant annet finnes det klare eksempler på hvordan Jane og Suzy bruker denne emneknaggen på to ulike måter. Jane bruker denne emneknaggen som en måte å identifisere seg selv på. Som figur 7 skriver hun «det er gøy å kunne både kjenne seg igjen og samtidig le av seg selv». Med dette identifiserer hun seg som hvit, og redegjør for hvorfor hun bruker denne emneknaggen. Dermed er det nærliggende å anse at hun bruker samme logikk når hun deler andre memes med denne emneknaggen. Hun ser på dette som en anledning til å le av seg og andre hvite mennesker som på en eller annen måte oppfyller ulike stereotyper, (som for eksempel at hvite mennesker ikke tåler sterk mat).

5.3.1.3 Konklusjon

Janes desidert mest brukte emneknagg er #relatable, brukt hele 27 ganger. Kategorien «referanser til seg selv» er en kategori hvor selve innholdet ikke spiller noen stor rolle, det som betyr noe er at man med denne typen emneknagger kan formidle at man relaterer seg til memene. For Jane sin del handlet dette i stor grad om absurd humor og lite sammenheng mellom hva memene tar for seg i denne kategorien og emneknaggene hun bruker. Det er en noe tydeligere rød tråd i bidragene Jane har sendt inn med emneknaggen #whitepeople. Her lages det humor på bekostning av hvite mennesker, det spilles på stereotyper og er i aller høyeste grad handler det om hvordan det er å *være* hvit, om i satirisk forstand.

Basert på disse funnene vil jeg se på om Jane har formidlet deler av sin identitet, hvem hun er og hva hun er opptatt av gjennom bidrag til Nye Stemmer. «Referanser til seg selv» tar for seg hva deltageren selv mener, og Jane fremstiller seg som en person med humoristisk sans. Denne humoren kan til tider virke mørk og kan ligne det McCosker og Gerrard (2020) beskriver som memetisk praksis, se figur 17. Dette er noe som kommer frem ved flere anledninger blant Jane sine bidrag og oppleves som en stor del av hennes humoristiske sans, da humor også overføres til hennes bruk av #whitepeople. Dette regnes ikke nødvendigvis som mørk humor, men det er verdt å nevne at Jane bruker sin identitet som en hvit person til å bygge opp stereotypier om hvite mennesker og gjøre narr av disse.

[#relatable](#) [#depression](#)
[#nfs](#)

"exercise helps depression"

me:

Figur 17: bidrag fra Jane, her ser vi igjen en memetisk bruk av #depression, men hun bruker også #relatable for å vise at hun relaterer seg til memen.

5.3.2. Identitetsprofil Ellen

Ellen bidro med 111 memes og 204 individuelle emneknagger til Nye Stemmer-korpuset, dette ble redusert til 67 memes og 91 emneknagger som anses som relevante til datasettet for denne oppgaven. Bidragene hennes spenner seg over tre temaer som hun har brukt mest, disse er referanser til seg selv, politikk, og skole og utdanning. Hun sendte ingen bidrag som kunne kvalifisere seg til religion og etnisitet, og fem memes om mental helse. Vedlegg 2 viser en oversikt over hennes bidrag og inkluderer brukte emneknagger. Det viser også at hun brukte 31 emneknagger om politikk, 32 referanser til seg selv og 27 emneknagger som handlet om

skole og utdanning. Dette er en relativt jevn fordeling over tre temaer sammenlignet med Jane og Suzy som begge fokusert i hovedsak på ett tema.

5.3.2.1 Referanser til seg selv

For dette temaet sendte Ellen inn 36 memes og 31 emneknagger, og den desidert mest brukte emneknaggen var #me med 12 tilfeller i tillegg til #meeee som ikke inkluderes i tallet på grunn av annerledes stavelse. Andre populære emneknagger er #introvert, #thisme og #true som alle referer til en væremåte som Ellen kjenner seg igjen i. I motsetning til Jane er Ellen noe mer konsistent i innholdet i de memene hun har sendt inn. Det er spesielt to trender som er gjennomgående i det hun har sendt inn. Det memes som handler om å være kort og memes som handler om å være introvert. Jeg vil her påpeke at hun ikke i noen stor grad markerte disse dataobjektene med emneknagger om å være kort, faktisk har hun sendt inn ett eneste tilfelle av dette, nemlig #short. Ellen har likevel skrevet noen kommentarer rundt det å være kort, i tillegg beskriver memene omstendigheter rundt det å være kort (se figur 18). Når det kommer til memes om å være introvert, tar hun i bruk denne faktiske emneknaggen, om i liten grad. Hun har også markert memes om utdanning med referanser til seg selv, noe som bygger opp Ask og Abidin (2018) sine teorier om identitet og fellesskap sentrert rundt studentlivet.

Siden Ellens bidrag til «referanser til seg selv» består av 36 memes, vil det si at et fåtall dataobjekter med det samme vedvarende temaet er tilstrekkelig for å identifisere trender og en gjennomgående rød tråd. Som jeg nevnte ovenfor har Ellen sendt inn flere memes som beskriver hvordan det er å være kort. Jeg mener det er naturlig å anslå at Ellen selv ser seg som lav, og ved å sende inn disse memene og emneknaggene formidler hun denne delen av sin identitet. Som figur 18 viser bruker hun emneknaggene #5'2" (som ikke ble markert som en emneknagg på grunn av Ellens bruk av spesialtegn) og #thisme. Ved å bruke den sistnevnte emneknaggen kommuniserer Ellen at hun relaterer seg til innholdet, men bruker også #5'2". Dette anser jeg som at hun spesifiserer høyden for å virkelig understreke at hun anser seg som lav. Hun bruker de samme emneknaggene flere ganger, gjerne sammen med memes som følger samme format som figur 18.

Også en versjon av hvordan man snakker til korte folk, hentet fra Instagram #5'2" [#thisme](#)

Figur 18: bidrag fra Ellen.

Videre har Ellen også etablert seg som en introvert person ved å bidra med flere memes og emneknagger som eksplisitt nevner introvert. Disse bidragene refererer tidvis til ulike sosiale situasjoner hvor Ellen gir uttrykk for å ikke være den mest sosiale personen. Dette illustreres ved blant annet figur 19. Poenget med denne er hvordan den hvite personbilen representerer en person som er «antisocial so nothing happens to you» i situasjoner med drama. Hun har inkludert emneknaggen #introvert, og lagt til en kommentar hvor hun omformulerer teksten på bildet. Hun har også sendt inn andre bidrag som hun markerer med introvertrelaterte emneknagger. I tillegg til disse knaggene legger hun også igjen kommentarer som for eksempel «livet som introvert». Dette vil være nok til å antyde at hun selv identifiserer seg som introvert.

When everybody's going through
drama but you're antisocial so
nothing happens to you

"Du kan ikke komme i
drama hvis du ikke
sosialiserer"

[#introvert](#) [#drama](#)

Figur 19: Bidrag fra Ellen til Nye Stemmer.

5.3.2.2 Politikk

Ellen har også sendt inn en del politisk orientert data. Det vil si emneknagger med politisk betydning brukt for å markere memes, politiske eller ikke. Totalt har Ellen sendt inn 31 individuelle emneknagger fordelt på 18 memes. Blant disse nevnes europeisk politikk, Trump, og forholdet mellom Nord- og Sør-Korea. Spesielt interessert virker hun å være i europeisk politikk, som jeg straks kommer nærmere inn på. Politikk er om tidligere nevnt et av de tre store temaene i denne oppgaven, sammen med «referanser til seg selv» og «religion og etnisitet». Alle deltagerne i forskningsprosjektet bidro til akkumuleringen av dette temaet, Ellen i større grad enn de fleste andre. I kommentar for figur 20 skriver Ellen om hvordan memes kan brukes til både humor og politikk.

Et meme kan være så mye. Det kan være morsomt eller det kan være politisk eller begge deler. Det viktigste er at det er et kulturelt fenomen som blir delt over nettet. I denne ukas meme så har jeg valgt å dele dette bildet fra Catalonia i Spania. Det møter ikke de tradisjonelle kravene for et meme, men bildet har blitt delt over hele verden så det er derfor jeg velger å dele dette. Litt kontekst til bildet er at Catalonia har akkurat hatt en folkeavstemning om de skal løsrive seg fra Spania eller ikke. Spania anså denne folkeavstemningen som ulovlig og prøvde å gjøre det de kunne gjøre for å stoppe dem (dette ble gjort gjennom vold) Både før og etter har det vært protester, men bruken av vold og stemmeoppslutningen på 90% for løsrivelse, har ledet til flere fredlige protester. på bilde så har katalanske brannmenn dannet en menneskelenke for å beskytte katalanske innbyggere som protesterer mot spanske politimenn som er klare for å slåss. (Etter bildet ble tatt ble de katalanske brannmennene og innbyggere slått ned) Når vi ser bilder som dette kan vi spørre oss , hva har egentlig endret seg på 80 år?
bildet er hentet fra 9gag
#Catalonia #ukasmeme #Spania #DemokratiPåPapir

Figur 20: Bidrag fra Ellen, hun bidrar også med en lengre, kontekstualiserende tekst hvor hun begrunner valget med å sende inn denne memen.

Graeff skriver om hvordan man kan gjennom deltagelse i memebruk kommuniserer og forhandler sin kulturelle og politiske identitet, (Graeff, 2014). Han mener at man er politisk aktiv bare ved å skape og dele memes, og derfor man kan anse Ellen, og alle andre deltagere som sendte inn politisk memes, som politisk aktive. Av alle deltagere i Nye Stemmer-korpuset, har Ellen sendt inn flest memes kodet til politikk. Dette ville ifølge Graeff vært en klar indikasjon på at Ellen er politisk delaktig, og hun med dette har skapt en identitet rundt politisk engasjement. Jeg vil nå se litt nærmere på hvilke røde tråder som eksistere blant dataen Ellen har sendt inn om politikk, og dermed hva som engasjerer henne mest.

Europeisk politikk

Av 31 individuelle emneknagger som ble kodet politisk handlet 16 av eksplisitt om Europa. Det vil si at litt mer enn halvparten av det som ble sendt inn handlet om europeisk politikk, og som Ellen engasjerte seg nok om til å dele med Nye Stemmer. Med figur 20 har Ellen grundig redegjort for hvilken rolle hun mener memes kan ha, og hvorfor hun valgte å sende inn denne. I tillegg til figur 20 har hun også sendt inn fire andre memes med emneknaggen #Catalonia som hun bruker for å snakke om volden i regionen etter folkeavstemningen i 2017, ofte sammen med emneknaggen #Spania. Her retter hun kritikk mot den spanske regjeringen som motsatte seg resultatet fra den katalonske folkeavstemningen for uavhengighet. Jeg mener det er flere

likhetstrekk i Ellens bruk av denne typen emneknagger og bruken av russiske opposisjonsmemes som Denisova baserte sin bok på.

I tillegg til konflikten i Catalonia, har Ellen en del memes om EU og Russland, respektivt. Det vil si at den dataen hun har sendt ikke nevner forholdet mellom unionen og Russland, men gjør noen poeng basert på det politiske bildet på det tidspunktet. For å fortsette med temaet om Catalonia velger jeg å se nærmere på figur 21 under. Ellen retter kritikken her mot EU, og stiller spørsmålet om hvorfor folkeavstemningen i Storbritannia blir hedret slik at de kan frigjøre seg fra EU, uten at dette er tilfellet for Catalonia. EU fremstår her som unngående, og som om de ikke vil ta stilling til dette spørsmålet. Her kritiserer hun igjen regjeringer og stormakter slik som Denisova beskriver i egen studie. Ved en annen anledning bruker hun også en meme med bilde av Angela Merkel, men i formatet til en Bear Grylls meme hvor den avgjørende teksten er «Improvise. Adapt. Overcome.» som refererer til hvordan Merkel selv styrer hele unionen, til tross for at hun måtte improvisere og tilpasse seg. Ellen har med noen velvalgte memes klart å bruke humor for å bevisstgjøre og informere om politiske hendelser, men også kritisert regjeringer og organer med denne memetiske praksisen, noe både Mihailidis og Graeff har skrevet om.

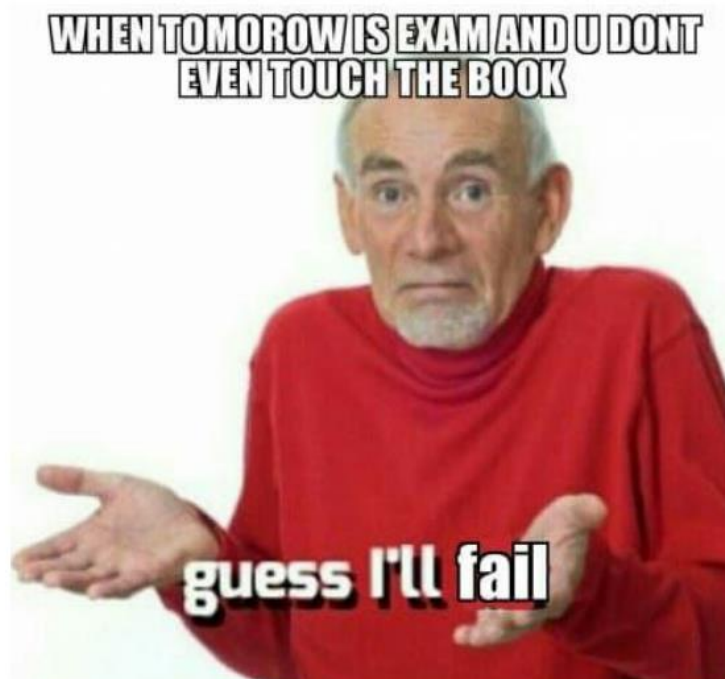
[#Eu](#) [#Brexit](#) [#Catalonia](#)

Figur 21: Bidrag fra Ellen, en av flere memes hun har sendt inn Catalonia.

5.3.2.3 Skole og utdanning

Sammen med «referanser til seg selv» og «politikk», er også «skole og utdanning» et tema Ellen har bidratt en del til. Hun har sendt inn 231 memes med 23 tilhørende emneknagger og hun har vært svært konsekvent i hvilke emneknagger hun har brukt. Under «referanser til seg selv» og «politikk» fant jeg en stor variasjon i hvilke emneknagger hun tok i bruk og opplevde vanskeligheter med å kunne kategorisere knaggene etter temaet. Dette var ikke tilfellet for temaet om skole. Ellen gjentar de samme fire emneknagger ved flere anledninger, den mest brukte var #studentlife men hun tok også i bruk variasjonen #studentlyfe. Videre er finnes det også mange tilfeller av emneknaggen #uni (se vedlegg 2 for oversikt).

Dette er et tema som, til tross for å være i mindre i det overordnede datasettet, er interessant å drøfte da dataobjektene i stor grad korrelerer med forskningen til Ask og Abidin (2018). Mange av memene Ellen har sendt inn handler om frustrasjon rundt studentliv. Som tidligere nevnt skriver Ask og Abidin (2018) også om hvordan mange studentmemes handler om negative følelser som er ett uttrykk for at man føler seg overveldet og stresset. Videre skriver forfatterne om at studenter kan få utløp for denne frustrasjonen ved å lage og dele memes som andre også kan relatere seg til. På denne måten lener brukerne av denne typen memes, og da også Ellen, seg på identiteten og fellesskapet som eksisterer rundt det å være student.

[#studentlife](#) [#me](#)
(faktisk jeg gjorde dette men fikk ikke fail)

igur 22: Bidrag fra Ellen, klassisk studentmeme med «stock image»-karakter.

Ask og Abidin (2018) mener at selvavskrivende humor og overdrivelse er sentrale aspekter ved studentmemes, noe som kan bekreftes av både figur 12 og figur 22. Ikke bare underbygger de følelsen av frustrasjon som Ellen og, en annen deltager, Adam, kjenner på, men ved å bruke overdrivende humor kan man også nå ut til flere som også identifiserer seg som student. Denne selvidentifiseringen spiller inn på det Flunkernik kaller sosiale roller og som Holland kaller «objektifiseringer». Holland skriver om hvordan identitet består av egen selvforståelse og den emosjonell resonans man har med denne selvforståelsen. Dette kan man objektifisere for å kunne forholde seg til konkrete aspekter ved en selv, ett eksempel er at man kan anse det å være student som en slik objektifisering. Flundernik derimot, kaller dette for en sosial rolle man inntar. Det er tydelig at Ellen kjenner på en emosjonell resonans til rollen som student. Mange av emneknaggene hun har brukt sammen med de studentorienterte knaggene, kan også kodes til referanser til seg selv, som figur 22 viser med emneknaggen #studentlife og #me. Dette fastslår at Ellen referer til seg selv som student, og at dette er en del av hennes identitet.

5.3.2.4 Konklusjon

Ellen har delt bidrag som omhandler flere temaer enn de fleste andre deltagere og hun har prestert å bruke cirka like mange emneknagger for hvert av temaene. Under referanser til seg selv har gitt uttrykk for å se på seg selv som en introvert, men også delt memes om realiteten av å være kort. Flere av emneknaggene hun bruker under dette temaet, markerer også memes hvor hun bruker emneknagger som kan kodes til andre temaer enn den aktuelle. Det vil si at hennes referanser til seg selv spenner over flere temaer, noe som kan antyde identitetsuttrykk basert på flere aspekter. Blant annet fremstår hun som en politisk engasjert person. Hun har vist interesse for europeisk demokrati ved å dele memes om folkeavstemningen i Catalonia, koreakonflikten og Russlands posisjon i verden. Dette tyder på interesse for politikk, med en mulig sterkere interesse for europeisk politikk enn internasjonal. Mer spesifikt ville det vært naturlig å tenke at Ellen er tilhenger av og støtter et selvvelde i Catalonia.. Til sist virker Ellen som en person som er trygg i sin identitet som student, basert på at hun deler memes og emneknagger som viser de negative følelsene som ofte karakteriserer studentmemes. Jeg vil derfor konkludere med at Ellen har prestert å uttrykk flere aspekter ved sin identitet ved bruk av memes og emneknagger.

5.3.3 Identitetsprofil Suzy

Grundige identitetsprofiler av flere deltagere har vist at de fleste bidrar jevnt til flere temaer, med unntak for Jane og Suzy som engasjerte seg sterkt i «referanser til seg selv» og «religion og etnisitet» respektivt. Jeg vil nå gå nærmere inn på Suzy sine bidrag til religion og etnisitet, da hennes bidrag til dette teamet var langt mer enn hva andre deltagere bidro med til noe annet tema. Av 161 totale memes sendt inn til Nye Stemmer var 56 markert med emneknagger som kunne kodes som enten religiøse eller som etnisitetsorienterte. Når det kommer til emneknagger, har hun sendt inn til sammen 457 hvorav 75 var relaterte til religion og etnisitet.

5.3.3.1 Religion og etnisitet

Dette er som kjent et stort og komplekst tema, og Suzy tar opp flere problemstillinger som man kan anta hun har en sterk emosjonell tilknytning til, ikke ulikt den emosjonelle resonansen Holland snakker om. Det er mange spor av identitetsuttrykk i hva Suzy har bidratt med, både med tanke på religion og etnisitet, men også holdninger om ulike problemstillinger. Jeg vil derfor analysere hva disse sporene er, nærmere bestemt vil jeg se på de memene og emneknaggene Suzy har sendt inn og undersøke i hvor stor grad de kan defineres som identitetsuttrykk. De tre mest fremtredende temaene Suzy tar opp er habesha (som tidligere nevnt er en folkegruppe fra Øst-Afrika), religion (hovedsakelig har hun sendt inn memes om Islam og det å være muslim), og white people (hun bruker denne emneknaggen på en annen måte en tidligere nevnte Jane).

Habesha

Det første gjennomgående temaet i dataen Suzy har bidratt med som jeg vil se nærmere på er memes om å være habesha. Som tidligere beskrevet i figur 8 og tidligere i oppgaven er habesha navnet på en folkegruppe fra Øst-Afrika, og at alle emneknaggene og memene ble sendt inn av en og samme person, som viser seg å være Suzy. I overkant 20 memes ble markert med emneknagger relatert til å habesha, i tillegg til det også finnes memes om å være habesha uten de spesifikke emneknaggene. Disse ble identifisert etter tekst i selve memen eller andre emneknaggen som ikke nødvendigvis inneholder ordet «habesha», men som har blitt brukt i sammenheng med #habesha tidligere. Ett eksempel på dette er #fasika som er en påske for habesha-folket. Suzy har også videreutviklet habesha-emneknaggen ved å legge til beskrivelser og sosiale roller som for eksempel #habeshaparents, #habeshapeopleareextra, og

#habeshaaunts. Slik har hun brukt en type emneknagger (knaggene som sier noe om en tilværelse som habesha), til å formidle mer med noen få ord.

Aunt: I heard u faked a cold to stay home
Me: I heard u faked your age to come to this country 🍷🍷
#FasikaClapback

Yene betyr "min". #nfs
#fasikaclapbacks
#habeshaaunts

Figur 23: bidrag fra Suzy, bruker ikke i dette tilfellet #habesha, men heller andre relaterte emneknagger.

Figur 23 viser en meme i et format som dukker opp ved flere tilfeller i Suzys bidrag. Memen i seg selv er en skjermdump av en twitter-melding, med vedlagt bilde og emneknagger. Suzy selv har lagt ved en forklaring på fremmedordet «yene» som betyr min, og emneknaggene #fasikaclapbacks og #habeshaaunts. Den førstnevnte er også å finne i selve skjermdumpen og refererer til den populære #thanksgivingclapbacks som handler om å svare småfrelke familiemedlemmer med samme mynt under familieselskap. Fasika er som kjent habesha-folkets svar på påske og man kan anta at familiene samles for feiring. Jeg velger å sette emneknaggen #habeshaaunts i sammenheng med figur 8 fra tidligere i dette kapittelet. Begge referer til det Suzy selv referer til som «aunties gossiping» (figur 8), som handler om sladrende tanter. Basert på dialogen i selve memen stemmer emneknaggen overens med memen da det maler et bilde av noen som svarerer en slik tante på samme måte. Dermed er både #fasikaclapbacks og #habeshaaunts relevante emneknagger som denne spesifikke memen. Det er også verdt å nevne at Suzy har bidratt med flere memes som omhandler såkalte «fasika clapbacks», og at dette kan tyde på en følelse av å ha sladrende familiemedlemmer og et ønske om å stå opp for seg selv. I tillegg er bildet i memen, en illustrasjon av en ung habeshajente

som drikker te, en gjenganger i denne typen memes, og bærer karakteristikk av å være en makromeme. Jeg vil i denne sammenhengen også trekke frem figur 13 som også illustrerer en hverdag som etnisk minoritet.

Religion

Det er også hensiktsmessig å trekke frem temaet om religion med tanke på identitetsuttrykk hos Suzy. Av de 56 menene hun sendte inn og som ble kodet til religion og etnisitet var 13 markert med emneknagger som var relatert til religion. Jeg mener det derfor er naturlig å anta at religion er noe som opptar Suzy, særlig trekker hun frem islam og erfaringer rundt det å være muslim. Blant de mest brukte emneknaggene finner vi #muslim, som brukes i flere ulike situasjoner. Dette er en veldig allsidig emneknagg som ikke har spesifikke konnotasjoner som hindrer spredningen og bruken av emneknaggen.

Dette er et bønneteppe. Når noen ber, er det ikke lov å gå foran dem. Ofte krangler søsken om fjernkontrollen. Derfor har denne personen tatt fjernkontrollen og lagt den foran seg før hen ber, sånn at søsknene ikke kan ta fjernkontrollen.

Funnet på instagram.
[#nfs](#) [#muslim](#) [#siblings](#)
[#genius](#)

Figur 24: bidrag fra Suzy.

Eksemplet i figur 24 viser en måte å bruke #muslim på. Sammen med #siblings og #genius er det med på å beskrive konteksten rundt hendelen på dette bildet. Beskrivelsen til Suzy forklarer praksisen ved muslimsk bønn om at det ikke er tillatt å trå foran en muslim i bønn, dette ser også ut til å gjelde når man plasserer gjenstander foran før man setter i gang bønnen for å forhindre at søsken kan ta fjernkontrollen. Måten Suzy beskriver dette på gir inntrykk av at

dette er et fenomen hun er kjent med. I tillegg er dette en spesifikk praksis som ikke virker til å være kjent blant ikke-muslimer. Dette er en svært spesifikk og på mange måter intern praksis som er gjenkjennbart blant muslimer. Jeg mener derfor det er stor sannsynlighet for at Suzy selv er muslim, og hun derfor kan dele slike anekdoter med de emneknaggene hun er brukt.

White people

Det siste temaet jeg vil trekke frem for Suzy sine bidrag er hennes bruk av og variasjoner av #whitepeople. Først vil jeg trekke paralleller med hvordan hun bruker habesha-relaterte knagger. Hun har ikke forbeholdt seg til en variasjon av knaggen, men heller bygget videre på og brukt andre relaterte emneknagger som for eksempel #fasikaclapbacks. Dette er noe hun fortsetter med når hun deler memes som handler om hvite mennesker. Hun bruker til sammen tolv emneknagger relatert til «white people» og bare tre av disse er den åpenbare #whitepeople. I mange tilfeller har hun brukte «white» som adjektiv som andre demografier og grupper, eller så har hun brukt «white people» i en setning og brukt den som en knagg. Det har resultert i tolv memes om denne gruppen mennesker, men sammenlignet med Jane som også er storforbruker av denne emneknaggen, bruker Suzy #whitepeople på en annerledes måte enn Jane.

White people will do shit like this but
won't sit next to a Muslim on a plane...

#racist #whitepeople
#islamophobia

Figur 25: bidrag fra Suzy (filnavn tufta meme 156)

Ett av de større forskjellene mellom Jane og Suzy sitt respektive bruk av #whitepeople er måten hvite mennesker fremstilles på. For Jane sin del handlet det mye om å kunne le av seg selv, og dra nytte de ulike satiriske stereotypiene som finnes om hvite mennesker. Suzy derimot viser et mønster av å formidle mer negative følelser rundt temaet. Hennes bruk av emneknaggene (og alle variasjoner derav) påpeker tidvis rasistiske tendenser hos hvite, slike som figur 25 og 9 viser. Mens figur 25 eksplisitt er markert med #islamophobia og #whitepeople, er figur 9 noe mer subtil. Her bruker hun emneknaggene #racialprofiling, #whitecops, og #murderingblackmen. Ved å bruke disse knaggene sammen, trekker hun linjer mellom profilering basert på hudfarge, hvite politibetjenter og drap av svarte menn. I tillegg til dette er det også flere referanser til amerikanske skoleskytinger, rasistiske mikroagresjoner og tidvis latterliggjøre av hvite mennesker basert på humoristiske stereotyper. Det er tydelig at Suzys bruk av #whitepeople og dets variasjoner handler mindre om humor og mer om reelle samfunnskommentarer slik Mihailidis (2020) også nevner memes kan brukes til.

5.3.3.2 Konklusjon

Med basis i det faktum at Suzy har bidratt så massivt til et tema, kan man legge til grunn noen antagelser om Suzy og hennes identitet. Vi har redegjort for tre svært fremtredende temaer i hennes bidrag til religion og etnisitet. Med tanke på det massive datamengden som handler om å være habesha kan vi anta det er sannsynlig at hun selv er av samme etnisitet. Hun beskriver flere spesifikke hendelser og praksiser som er beskrevet som om det er opplevd av henne selv, i tillegg til at hun refererer til interne vitser og kulturelle elementer. Det er derfor naturlig å anse henne som habesha. Videre har hun nevnt religion ved flere anledninger og ofte i sammenheng med habesha relaterte emneknagger. Totalt 13 memes av 56 kodet til religion og etnisitet er en betydelig andel, særlig med tanke på at Suzy trekker flere mange temaer innad i kategorien. I memene markert med religiøse emneknagger illustrerer Suzy for det meste tilværelse som muslim og ulike problemstillinger som kan oppstå, og jeg vil som tidligere nevnte trekke den konklusjonen om at Suzy selv er muslim og dermed kan hun vitse om og le av situasjoner som muslimer ender opp i. Vi har sett at Suzy med dette er gitt ulike uttrykk for sin identitetsom habesha og muslim, men hun virker også til å være en samfunnskritisk person. Dette er basert på hennes bruk av #whitepeople og variasjoner av dette. Sammenlignet med Jane som bruker knaggen på en mer humoristisk måte, bruker Suzy knaggen for å kritisere hvite mennesker og de eventuelle rasistiske tendensene de måtte inneha.

Kapittel 6

6.0 Avslutning

6.1 Oppsummering

I denne oppgaven har jeg gjort et forsøk på å undersøke hvordan memes kan fungere som en formidlingskanal for ungdom. Dette har jeg gjort ved å ta utgangspunkt i datakorpuset til Nye Stemmer prosjektet ved UiO, som samlet inn over 800 memes og i underkant 2000 emneknagger fra syv deltagere i alderen 16-19 år. Et massivt datakorpus som dette trengte en del avgrensning og bearbeiding for å kunne bli brukt til denne masteroppgaven, og etter en tematisk analyse endte jeg med et datasett på 268 memes, og 367 emneknagger. Denne tematiske analysen førte også til at jeg kunne etablere fem gjentakende temaer i datasettet, og jeg brukte disse tallene for å lage en oversikt over hyppigheten deltagerne viste for hvert tema. Disse temaene er en vesentlig del av å kunne svare på det første forskningsspørsmålet som handlet om hvilke temaer ungdom kan formidle gjennom memes. Hyppigheten deltagerne viste ble brukt for å svare på om memes også kan brukes til identitetsformidling.

Analysen belyste flere aspekter ved ungdoms memebruk. Ved å bruke tidligere forskning på memes kunne jeg hente teorier, perspektiver, tendenser og ideer fra andre forfattere og anvende disse i oppgaven. Dette har vært viktig for å belyse gjennomgående trender i dataen jeg hadde tilgjengelig. Blant annet har jeg brukt tidligere forskning som omhandler de temaene som kom frem i den tematiske analysen for å kunne tilstrekkelig belyse hvordan deltagerne formidler temaer som politikk, religion og etnisitet, skole og utdanning, og mental helse. Funnene viste en stor korrelasjon mellom hva tidligere forskning kom frem til og hva dataen i eget datasett kommuniserte. Flere av forfatterne formulerte egne trender og kategorier basert på den dataen de hadde tilgjengelig. Dette har vært målsetning for denne oppgaven; å identifisere mønstre og etablere kategorier som kan belyse problemstillingen.

Problemstillingen har handlet om et potensiale for identitetsformidling i ungdoms bruk av memes. For å kunne identifisere dette har jeg formulert to forskningsspørsmål som kan virke noe alenestående da koblingen mellom de temaene jeg har identifisert og identitetsformidling ikke er åpenbar. Jeg vil derfor påpeke at det fantes et mylder av gjennomgående temaer som jeg kunne ha tatt tak i. Temaer om populærkultur, kjendiser, og sosiale medier var alle del av datakorpuset, og kunne også blitt brukt for å redegjøre for identitetsuttrykk. Valget falt likevel på de tidligere nevnte temaene da de er generelle nok til å favne flere aspekter ved deltagerens identitet. I tillegg er temaer som politikk og mental helse svært samfunnsaktuelle, man vil

kunne gi en sterk indikasjon på hvem man er og hva man står for ved å ta en posisjon om disse temaene. Dette har blitt grundig eksemplifisert av Ellens bruk av memes som kritiserer Spania, og som støtter et selvstyrt Catalonia.

Med de dataene jeg har presentert, har jeg redegjort for gjentakende temaer for å kunne undersøke kommunikasjonspotensialet i memes. Funnene viser blant annet at memes blir brukt som verktøy for å knytte fellesskap basert på ulike identiteter, som for eksempel å være student, habesha eller hvite, som har vært de tre mest fremtredende sosiale rollene i dette datasettet. Det har også kommet frem at man kan anvende memes for å ytre politiske meninger, i mitt datasett har jeg i hovedsak funnet memes som latterliggjør og/eller kritiserer maktpersoner eller regjeringer. Spesifikk erfaringer som det å være en elev av minoritetsbakgrunn i skole og å være av lav høyde har også blitt formidlet gjennom dette datasettet.

Jeg vil basert på disse funnene konkludere med at memes og emneknagger har et reelt potensial som formidlingsverktøy, og kan formidle erfaringer, problemstillinger og temaer som del av ungdoms identitet.

6.2 Refleksjoner

Jeg vil i de avsluttende avsnittene reflektere rundt de viktigste aspektene rundt det å bruke memes som kommunikasjonsverktøy. Deltagelse i memebruk fremstår som en sosiokulturell praksis basert på forkunnskaper, og vil bidra til en følelse av aksept og inkludering. Linells formulering om sosiale representasjoner handler om spesifikke forkunnskaper for ulike domener, noe som er særdeles relevant for hvordan man kan se på memetisk praksis. Memes handler i stor grad om imitasjon og reproduksjon. Det vil si at enhver bruker kan reproducere en meme tilpasset seg selv og sin situasjon, men essensen i memen vil være det samme i stor nok grad til at det fortsatt til regnes til et domene. Med andre ord, memes endres for hver reproduksjon, men det er forkunnskapene om hvordan denne spesifikke memen har blitt brukt som er avgjørende for hvor viral memen til slutt blir. Jo flere som er klar over bruk av meme, jo mer viral er den.

Ofte er også humor essensiell del av hvilken som helst meme og omfanget av den. Det har vært utfordrende å kunne identifisere humoren til de ulike deltagerne i denne studien, men det har heller ikke vært hensikten. Vi vet fra Ask og Abidin sin artikkel at brukere av memes, ofte har en tendens til å le av seg og andres uhell. Dette ser i Jane sin bruk av «referanser til seg selv»-emneknagger, hvor hun tilsynelatende uttrykker en mørk og absurd humor. Ellen virker

til å gjøre narr av sin antagelige lave høyde, men også studentlivet og de «elendigheter» som følger. For mange, meg selv inkludert, er humor selve drivkraften bak bruken av memes, målet vil være å få andre til å le, og med dette føle seg som en del av et fellesskap.

Dette bringer oss videre til det neste viktige punktet som er verdt å reflektere rundt når det kommer til bruken av memes. Som flere tidligere studier, og nå også denne, har vist så kan memes og emneknagger brukes til å knytte fellesskap mellom individer og aktører. Det kommer frem i typiske studentmemes som skildrer en klassisk studenthverdag med for mye å gjøre og for lite penger, men vi ser også et fellesskap i det Suzy sender inn av memes om å være habesha. Begge eksemplene viser en inkludering i en gruppe eller demografi som ikke nødvendigvis er allmenn, men som har sine unike utfordringer. Ved å lage memes om dette rekker man ikke bare ut til andre i samme situasjon, men man er med på å skape en tilhørighet for seg selv og andre, og dermed også en følelse av aksept.

Det finnes flere aspekter ved bruk av memes for identitetsformidling som jeg kunne ha reflektert grundigere over, men som jeg likevel håper kom frem i denne oppgaven. Å lage og dele memes er en stor del av ikke lenger bare ungdommens digitale kultur, men det er nå en praksis som har spredt seg til andre aldersgrupper. Det ville vært naturlig å anta at aspekter som humor og fellesskap fortsatt spiller en vesentlig rolle i memebruk uavhengig av alder. Basert på funnene i denne oppgaven er det uansett klart å kunne konkludere at memes og emneknagger kan anvendes for kommunikasjon og formidling, ikke bare om spesifikke temaer som politikk og studentlivet, men også for å kunne formidle sin egen identitet, hvem man er og hva man er opptatt av. Et større spekter av studier om memes, kommunikasjon og identitet vil kunne belyse dette temaet ytterligere.

Litteraturliste

- Aguilar, G. K., Campbell, H. A., Stanley, M., & Taylor, E. (2017). Communicating mixed messages about religion through internet memes. *Information, Communication & Society*, 20(10), 1498-1520.
- Ask, K., & Abidin, C. (2018). My life is a mess: Self-deprecating relatability and collective identities in the memification of student issues. *Information, Communication & Society*, 21(6), 834-850.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. doi:10.1191/1478088706qp063oa
- Denisova, A. (2019). *Internet memes and society : social, cultural, and political contexts*. New York, London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Fludernik, M. (2007). Identity/Alterity. In D. Herman (Ed.), *The Cambridge Companion to Narrative* (pp. 260-273). Cambridge: Cambridge University Press.
- Graeff, E. (2014). Binders Full of Election Memes: Participatory Culture invades the 2012 U.S. Election.
- Holland, D. C. (1998). *Identity and agency in cultural worlds*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Kress, G., & Van Leeuwen, T. (2001). *Multimodal discourse : the modes and media of contemporary communication*. London: Arnold Hodder.
- Linell, P. (2009). *Rethinking language, mind, and world dialogically : interactional and contextual theories of human sense-making*. Charlotte, N.C: Information Age Publ.
- McCosker, A., & Gerrard, Y. (2020). Hashtagging depression on Instagram: Towards a more inclusive mental health research methodology. *new media & society*, 1461444820921349.
- Mihailidis, P. (2020). The civic potential of memes and hashtags in the lives of young people. *Discourse (Abingdon, England)*, 41(5), 762-781. doi:10.1080/01596306.2020.1769938
- Sharma, S. (2013). Black Twitter? Racial Hashtags, Networks and Contagion. *New formations*, 78(78), 46-64. doi:10.3898/NEWF.78.02.2013
- Shifman, L. (2013). Memes in a Digital World: Reconciling with a Conceptual Troublemaker. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 18(3), 362-377. doi:10.1111/jcc4.12013
- Williams, A. (2020). Black Memes Matter: #LivingWhileBlack With Becky and Karen. *Social Media + Society*, 6(4), 2056305120981047. doi:10.1177/2056305120981047

- Yang, G. (2016). Narrative Agency in Hashtag Activism: The Case of #BlackLivesMatter. *Media and communication (Lisboa)*, 4(4), 13-17. doi:10.17645/mac.v4i4.692
- Zappavigna, M. (2015). Searchable talk: the linguistic functions of hashtags. *Social semiotics*, 25(3), 274-291. doi:10.1080/10350330.2014.996948

Vedlegg

1 Identitetsprofil for Jane

Identitetsprofil Jane

Mest brukte temaer/temaer som engasjerte mest:

- Referanser til seg selv
- Religion og etnisitet
  - White people

Brukte emneknagger

Ref	Poli	Reli etn	Skole	Menth
Me	genderequality	jesus		anxiety
Me	government	Jul		depressed
Me	Norge	Whitepeople		depression
Me	Norge	Whitepeople		sad
Me	Norge	Whitepeople		
Me	Norge	Whitepeople		
Me	Poilitisk	Whitepeople		
Relatable	Politikk	Whitepeople		
Relatable	Politikk	Whitepeople		
Relatable	Politikk	Whitepeople		
Relatable	Politisk	Whitepeople		
Relatable	Regjering	Whitepeople		
Relatable	Regjering	Whitepeople		
Relatable	Statsminister			
Relatable	Statsminister			
Relatable	Staywoke			
Relatable	Staywoke			
Relatable	Staywoke			
Relatable	Staywoke			
Relatable	verdensledere			

Relatable	womensright			
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relatable				
Relevant				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
Same				
True				
True				
True				
True				
True				
Whyamilikethis				
Whyamilikethis				
Whyamilikethis				
Whyamilikethis				
Whyamilikethis				
Whyamilikethis				

Ordsky

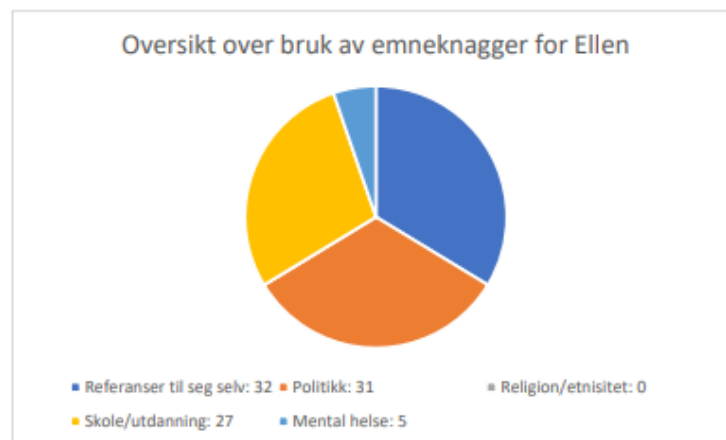

2 Identitetsprofil for Ellen

Identitetsprofil Ellen

Mest brukte temaer/temaer som engasjerer mest

- Referanser til seg selv
- Politikk
  - Europeisk politikk
- Skole og utdanning

Brukte emneknagger:

Ref	Poli	Relietn	Skole	Menth
beingahotmess	Brexit		Studentlife	Sadlyf
Introvert	Brotherrussia		Studentlife	sadlyfe
Introvert	Catalonia		Studentlife	sadlyfe
Introvert	Catalonia		Studentlife	sadlyfe
Introvert	Catalonia		Studentlife	selvomduerdeprimertsåtr
Life	Catalonia		Studentlife	
Life	Catalonia		Studentlife	
Life	Communism		Studentlife	
Me	Demokratipåpapir		Studentlyfe	
Me	Eu		Studentlyfe	
Me	Eu		Studentlyfe	
Me	Eu		Studentlyfe	
Me	Eu		Studentlyfe	
Me	Japan		Studentlyfe	
Me	koreakonflikten		Uni	
Me	News		Uni	
Me	Newstoday		Uni	

Me	Nk		Uni	
Me	Nk		Uni	
Me	Nord		Uni	
Meeee	Norge		Uni	
memyselfandi	Politicalhumour		Uni	
Oss	Politics		university	
Thisme	Politikk			
Thisme	Politikk			
Thisme	Politikk			
Thisme	Russia			
Thisme	Spania			
True	Spania			
True	Spania hva er egentlig et			
True	us			
True				

Ordsky

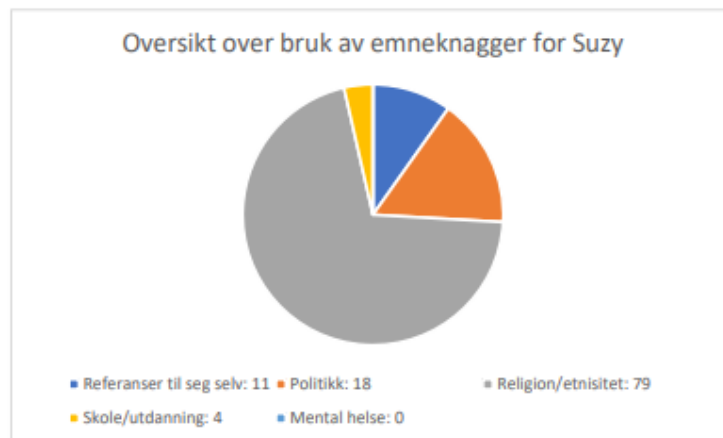

3 Identitetsprofil for Suzy

Identitetsprofil Suzy

Mest brukte temaer/temaer som engasjerte mest:

- Religion og etnisitet
  - Habesha
  - Religion
  - White people
- Politikk

Brukte emneknagger

Ref	Poli	Relieth	Skole	Menth
me	Americabombingthes hitouttaafgh	Africaisnotacountry	School	
Realtalk	Anunden	Africantime	teachers	
Relatable	Borgerligregjering	Allblackpeoplelookalike	udugelige lærere	
Relatable	confederateflag	alleutlandskeforeldre	school	
Relatable	Erdetteskattepenga minegårtil	Asian		
Relatable	Fucknazisme	Becomingmuslim		
Relatable	fucktrump	Bible		
Relatable	høyre	Black		
Relatable	jatilmangfoldogtoleranse	brownpeoplearealwayslate		
Relatable	obamaisirreplacable	confusednonmuslim		
Relatable	skattekuttilderikeste	Eastafricans		
	trump	Eritreanfood		
	Usa	Fasika		

	usa	fasikaclapback		
	utjevneforskjeller	Fasikaclapbacks		
	Valg2017	Foreign		
	Valg2017	foreignlanguage		
	venstresiden	Habesha		
		Habesha		
		Habesha		
		Habesha		
		Habesha		
		Habesha		
		Habesha		
		Habesha		
		Habesha		
		Habeshaaunts		
		habeshaeaster		
		Habeshaman		
		Habeshaparents		
		Habeshaparents		
		Habeshaparents		
		Habeshaparents		
		Habeshapeopleareextra		
		Habeshawhat		
		Habeshawho		
		Haram		
		hijabandshoulders		
		Islamophobia		
		Justwhitepeoplethings		
		katolisisme		
		Mosque		
		Murderingblackmen		
		Muslim		
		Muslim		
		Muslim		
		Muslim		
		Muslim		
		muslim		
		Muslimsalsobelieveinjes		
		Niqab		
		Niqabistruggle		
		norskkonvertitt		
		Racialprofiling		
		Racism		
		racism		
		Racist		
		ramadan		
		Stopwhitekids		
		Stopwhitepeople2017		

		Stopwhitepeople2017		
		Taketheshahada		
		taraweeh		
		utlandskeforeldre		
		Whitecops		
		Whitefolks		
		Whitekid		
		Whitekids		
		Whitepeople		
		Whitepeople		
		whitepeople		
		Whitepeopleproblems		
		whitepeopletrynabewoke		

Ordsky

